

200-100

Derde
SERIE.

GALERIJ DER HEILIGEN. || 2.

HET LEVEN

VAN

Zuster Maria Bernard,

(Bernadetta Soubirous van Lourdes.)

NAAR HET FRANSCH

VAN

HENRI LASSERRE,

BEWERKT DOOR

238

AANBEVOLEN WERKEN :

Mgr. Kard. PECCI, (Z. H. Paus LEO XIII), de Kerk en de Beschaving.	f 0,60
J. H. M. AERSEN. Het Pausdom, gr. 8 ^o	- 1,50
Maria ons voorbeeld, Meimaand.	- 0,50
De Meimaand geheiligd.	- 0,50
Quadrupani, Grondregels tot bemoediging.	- 0,25
Handboekje O. L. Vrouw van Goeden Raad	- 0,25
LEBON. Maria of de Schoonheden.	- 0,15
De Zeven Smarten der Allerheiligste Maagd	- 0,25
De Zeven Woensdagen van den H. Joseph.	- 0,15
Onmisbaar Handboekje der Godvruchtige Zielen.	- 0,50
Nieuw volledig geestelijk Rozelaarken.	- 0,30
De Rozenkraans door een Predikheer.	- 0,15
Leven H. Barbara.	- 0,10
De Kleine Maand van het H. Hart van Jesus.	- 0,10
Idem in losse blaadjes voor Trekbiefjes	- >

HET LEVEN

VAN

Zuster Maria Bernard,

(Bernadetta Soubirous van Lourdes.)

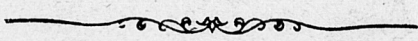
NAAR HET FRANSCH

VAN

HENRI LASSERRE,

BEWERKT DOOR

D. A. M.

BREDA,
EDUARD VAN WEES

Snelpers Boek- en Muziekdrukkerij.

1880.

198

238

198/238

IMPRIMATUR.

Datum in *HOEVEN*, *hâc* 14^a Aprilis 1880.

C. VAN DER VEEKEN,
Libr. Censor.

Verklaring van den Schrijver.

Overeenkomstig de voorschriften van Onze Moeder de H. Kerk verklaren wij uitdrukkelijk:

Dat wij, zonder enig voorbehoud, aan het oordeel van den H. Stoel alles onderwerpen, wat wij schrijven;

Dat wat de buitengewone genezingen betreft, waarvan wij spreken (zelfs dan wanneer wij het gewone woord Mirakel gebruiken, en dat wij de omstandigheden er van doen uitkomen, die ons de goddelijke tusschenkomst schijnen te bewijzen), wij volstrekt het bovennatuurlijk karakter daarvan niet willen beslissen en aan onze woorden geene andere kracht willen geven, dan die van eene zuiver geschiedkundige getuigenis;

Dat, wanneer het ons gebeurt, ons, bij het spreken over vrome en eerbiedwaardige personen, te bedienen van de door de H. Kerk in de processen van heiligverklaring steeds gebruikte termen, wij daardoor geenszins het oordeel van den H. Stoel willen vooruitloopen, aan wien uitsluitend het recht toekomt in zulke zaken uitspraak te doen.

HENRI LASSERRE.

HET LEVEN

VAN

Zuster MARIA BERNARD,

(Bernadetta Soubirous van Lourdes.)

I.

Het schijnt eene geheel afgesloten opmerking, dat de wereld vol is van de scherpste tegenstellingen: boozen en goeden, rijken en armen leven naast en onder elkander, terwijl de hut des armen dikwijls slechts door een enkelen muur van de woning des rijken gescheiden is. Van den eenen kant, al de vermaken en genoegens, al de vreugde en pracht van een weelderig en gemakkelijk leven; van den anderen kant al de bitterheid der armoede, koude, honger, ziekte, de geheele droevige stoet der menschelijke smarten en ellenden. Rond de rijken, eerbewijzen, schitterende bezoeken, luidruchtige vriendschapsbetuigingen; rond de armen, onverschilligheid,

eenzaamheid, verlatenheid. De wereld schuwt den arme, hetzij dat zij vreest voor zijne openlijke of stilzwijgende, altijd lastige vragen, hetzij dat zij het aanschouwen der armoede als een verwijt aanzien. De rijken vormen onder elkander een afgezonderden en uitsluitenden kring, dien zij in hunne trotsheid »het goede gezelschap" of »den goeden toon" noemen, en beschouwen al wat niet tot hunne klas behoort, al wat buiten hen is, als hunne aandacht onwaardig. Als de rijken, zelfs degenen die goed zijn, een behoeftigen werkman werk verschaffen, beschouwen zij hem als een beschermeling, als iemand die veel minder is dan zij; zij hebben voor hem diezelfde wijze van handelen, diezelfde achting niet over, die zij voor lieden van hun eigen staat hebben. Eenige weinige christenen uitgezonderd, houdt niemand zich met den arme bezig als met eenen broeder. De Heiligen niet medegerekend, die in onzen tijd, helaas! zoodun gezaaid zijn, — wie zou het denkbeeld opvatten, aan eenen arme denzelfden eerbied te bewijzen als aan eenen overste? In de eigenlijk gezegde wereld, in de wijde wereld, staat de arme bijna geheel verlaten. Is het niet alsof hij onder den last des arbeids bezwijkende, door behoeften uitgeput, versmaad en veracht, door den Schepper vervloekt is? Welnu! juist het tegenovergestelde is waar: hij is de welbeminde van den algemeenen Vader. Terwijl de wereld

voor altijd vervloekt is door het onfeilbare woord van Christus, zijn de armen, de lijdenden, de nederigen, de geringen voor God het »goed gezelschap,» het uitgelezen gezelschap, waarin zijn hart behagen schept. — »Gij zijt mijne vrienden» heeft hij hun in het Evangelie gezegd. Hij doet nog meer, hij vereenzelvt zich met de armen, en opent den hemel slechts voor de rijken, onder voorwaarde dat zij de beschermers en weldoeners der armen geweest zijn: »Wat gij aan den minste dezer verlatenen zult gedaan hebben, dat hebt gij aan Mij gedaan.»

Toen de Zoon Gods op de wereld kwam om ons vrij te koopen, wilde Hij dan ook te midden der armen geboren worden, leven en sterven, en zelf arm zijn. Onder de armen nam Hij zijne apostelen, zijne voornaamste leerlingen, de eerstgeborenen zijner Kerk. In de reeds lange geschiedenis dezer Kerk heeft Hij over de armen in het algemeen zijne grootste geestelijke gunsten uitgestort. Ten allen tijde, met zeer weinige uitzonderingen, zijn de verschijningen, de visioenen, de bijzondere openbaringen het voorrecht geweest van die behoeftigen en geringen, welke de wereld veracht en versmaadt.

Wanneer God in zijne wijsheid goedvindt, zich aan de menschen te toonen door geheimzinnige verschijnsels, dan neemt Hij, evenals een koning die op reis is, zijnen intrek in het huis van zijne gunstelingen en bijzondere vrienden.

En daarom kiest Hij gewoonlijk de woning der armen en der geringen.

Sedert bijna tweeduizend jaren wordt het woord van den apostel bewaarheid: » God heeft de zwakken der wereld gekozen om de sterken te beschamen.»

Ook in de verschijning van de Moeder des Heeren te *Lourdes*, in het zuiden van *Frankrijk* aan den voet der Pyreneën gelegen, heeft deze waarheid schitterend uitgeblonken. Bernadetta Soubirous toch, aan wie het gegeven was de Onbevleete Moedermaagd in onuitsprekelijke luister en schoonheid te aanschouwen, die de klanken harer hemelzoete stem, benevens ondoorgrondelijke geheimen, uit haren mond mocht opvangen, was eenvoudig en onwetend. Nooit had zij ter schole gegaan; ternauwernood kende zij de allereerste beginselen van den Catechismus en geen ander gebed dan het rozenhoedje, doch hetwelk zij ook niet moede werd op te zeggen, terwijl zij hare schapen hoedde in de velden van *Bartrès*, een dorp in de nabijheid van *Lourdes*, waar hare ouders haar, bij de geboorte van hun tweede kind, tegen betaling van vijf franken 's maands hadden uitbested. Zij behoorde ongetwijfeld tot de armen onder de armen. want op den dag dat de allerzoetste Moeder des Heeren, haar voor de eerste maal verscheen, was er in het huis harer ouders zelfs geen brandstof aanwezig om het sobere middagmaal te bereiden.

Die dag was de 11^e Februari 1858 en in zeer vele huizen heerschte zeker eene luidruchtige en ongepaste vroolijkheid, want het was een der vastenavonddagen, doch Bernadetta ging met hare jongere zuster en een buurmeisje buiten de stad hout sprokkelen voor hare ouders, welke ondanks zwaren en onvermoeiden arbeid slechts met moeite in het onderhoud van hun gezin konden voorzien. En zie aan die arme, die kleine, aan die ziekelijke en onwetende Bernadetta verschijnt de heilige Moeder des Heeren, en in een tijdsbestek van zes maanden herhaalt zich achttienmaal die verhevene verschijning, dra door tal van onloochenbare wonderen gestaafd en bevestigd.

Ruim twintig jaar zijn er nu (1880) verloop, sedert de Allerhoogste aldus dat arme en eenvoudige landmeisje tot een zijner werktuigen uitkoos. Het drieste ongeloof, afkeerig van alles wat den mensch boven het stof dezer aarde verheft, heeft niets onbeproefd gelaten, wat strekken kon om het bovennatuurlijke dier verschijningen in twijfel te doen trekken, doch heeft zich de tanden stomp gebeten op de klaarblijkelijkheid der feiten. Mannen van wetenschappelijke vorming, die alles langs natuurlijken weg willende verklaren, met vooringenomenheid, zoo niet met geheel vijandige bedoelingen, de gebeurtenissen, die aan de grot van *Lourdes* plaats hadden, aan een nauwgezet onderzoek

onderwierpen, zijn voor het klaarblijkelijke der feiten en het overtuigende der bewijzen gezwicht en hebben der waarheid hulde gebracht. Voor hen, voor die mannen der trotsche, ongeloovige wetenschap was het water bij de grot van *Lourdes* ontsprongen, eene bron van genezing voor de blindheid van hunnen geest. Ook de bevoegde kerkelijke overheid heeft na een grondig onderzoek uitspraak gedaan en thans is de naam van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* in de geheele katholieke wereld bekend, bemind, vereerd en aangeroepen. Uit alle oorden der wereld stroomen jaarlijks duizenden en nogmaals duizenden pelgrims naar die gezegende plek en velen zijn er door de bovennatuurlijke geneeskracht van het water der grot bevrijd geworden van kwalen en ziekten, door beroemde geneesheeren voor volkomen ongeneeslijk verklaard. De menigvuldige wonderen door Gods genade en almacht te *Lourdes* uitgewerkt, de omstandigheden zelve, waarmede de wondervoile verschijning van Onze Lieve Vrouw te *Lourdes* gepaard ging, zijn zoo algemeen bekend, dat het geheel noodeloos mag geacht worden, die wondervolle gebeurtenissen nogmaals in het licht te stellen. Doch wat was er intusschen geworden van Bernadetta Soubirous, de kleine en arme herderin der Pyreneën? Dat te verhalen op het voetspoor van Henri Lasserre, die zelf door het gebruik van het water der grot

van eene zware verduistering der oogen genezen is en die uit dankbaarheid een prachtig werk ter eere der H. Moedermaagd heeft geschreven, hebben wij ons voorgenomen op beknopte wijze in de volgende bladzijden te doen.

II.

 p het tijdstip, waarop de verschijningen plaats hadden, — van 11 Februari tot 16 Juli van dat jaar — was Bernadetta, zooals wij boven reeds aantipten, nog zeer onwetend, zelfs in de geheimen van onzen heiligen godsdienst. Sinds eenigen tijd echter bezocht zij den Catechismus, om zich voor te bereiden voor hare eerste H. Communie en ging ook ter schole bij de Zusters van *Nevers*, die te *Lourdes* eene afdeeling gevestigd hadden. Met eene engelachtige vurigheid ontving Bernadetta, den 3^a Juni 1858, voor de eerste maal haren Schepper en Verlosser in haar vlekkeloos hart. Hoe vurig zal zij zich met Jesus onderhouden, hoe innig de H. Moedermaagd bedankt hebben! Gedurende twee jaren bleef zij nu nog de school der Eerwaarde Zusters

bezoeken en eenige maanden na het feest harer eerste II. Communie, werd zij, tot hare groote vreugde, opgenomen in de Congregatie van de H. Maagd, waarin zij allen door hare zoete en oprechte godsvrucht stichtte.

Intusschen bleef Bernadetta, evenals hare ouders, in de grootste armoede verkeerren. Van alle zijden werden hun hulp en onderstand, rijke geschenken of aanzienlijke geldsommen aangeboden, doch standvastig werden alle aanbiedingen afgeslagen en nooit werd door de Soubirous het geringste stoffelijk voordeel aangenomen. Op zekeren dag wilde eene aanzienlijke vrouw, na zich geruimen tijd met Bernadetta onderhouden te hebben, in eene beweging van vurigen eerbied, begrijpelijk genoeg voor diegenen, welke Bernadetta gekend hebben, haar rozenhoedje van kostbare parelèn tegen dat van het arme kind verwisselen. Doch Bernadetta, het nederig werktuig harer gebeden toonende, antwoordde:

— Behoud het uwe, mevrouw; ziehier het mijne; ik wil het niet verruilen. Het is arm gelijk ik en komt beter met mijnen staat overeen.

Een ander maal poogde een geestelijke haar een geldstuk te doen aannemen. Zij weigerde dit, maar hij drong aan en op eene nieuwe weigering van hare zijde, zegde de priester:

— Neem het maar; gij behoeft het niet voor u te houden. Geef het aan arme lieden en gij

zult alzoo het genoeg smaken eene aalmoes te geven.

Bernadetta echter antwoordde:

— Welnu, mijnheer, geef zelf die aalmoes in mijnen naam; dit zal beter zijn, dan of ik ze zelf gaf.

Reeds vroeger, in de eerste dagen der verschijningen, was eene poging der vriendenkers, om de Soubirous van bedrog en winstbejag te overtuigen, geheel mislukt. Tegen den avond trad een heer de armoedige woning van de Soubirous binnen en, na met schijnbare belangstelling en geestdrift uit den mond van Bernadetta het verhaal der wondervolle verschijningen vernomen te hebben, drong hij er op aan, dat zij eene goed met goudstukken gevulde beurs uit zijne hand zouden aannemen.

Doch de Soubirous weigerden, in den beginne beleefdelyk eindelijk met verontwaardiging, en zijne woede verbijtende, zoo als eene buurvrouw getuigd heeft, die getuige was van dit tooneel, moest de heer zijne beurs ternemen en onverrichter zake heengaan.

Bernadetta wilde God om niet dienen en zonder hare edele armoede te verlaten, de zending vervullen, die zij van Boven ontvangen had. En toch ontbrak in de arme woning harer ouders niet zelden het dagelijksch brood.

III.

Volgens het bevel, door de H. Maagd aan Bernadetta gegeven, dat op de plaats der verschijning een bedehuis zou worden opgericht, verrees, nadat de Kerk bezit genomen had van de rotsen van Massabiella, op den rotsachtigen bodem een heerlijk kerkgebouw. Groote moeilijkheden waren daarbij te overwinnen, doch de ijver der geloovigen kende geene offers te zwaar en de standvastigheid van Mgr. Peyramale, pastoor van *Lourdes*, die door den bisschop van *Tarbes*, met het toezicht over het bouwen der kerk belast was, deinsde voor geene hinderpalen achteruit.

Somtijds, wanneer de avond de werklieden van den bouw verdreven had, kwam een klein meisje nederig voor de grot neerknielen en uit de wondervolle bron eene teug water drinken. Het was een kind in schamele kleeding, dat vurig zijn rozenhoedje bad en de Onbevleete Ontvangenis aanriep, opdat zij vergiffenis zou verwerven voor de zondaars. Met dankbaarheid blikte het naar de zich verheffende muren van het heiligdom omhoog en daalde, met stille vreugde in het hart, weder af naar de stad: dit kind was de bevoorrechte des Heeren, het was Bernadetta.

Zes jaren waren nu sedert de verschijningen verlopen en den 4ⁿ April 1864 zou de Kerk plechtig bezit nemen van den grond der Mas-sabiella rotsen door de onthulling van een heerlijk beeld der H. Maagd, hetwelk met alle de praal, bij zulke plechtigheden gebruikelijk, in de nis zou geplaatst worden, waarin de Moeder van God aan de dochter der menschen was verschenen. De tegenstand van het fransche gouvernement was geweken; de geloovigen konden nu vrij en ongehinderd aan de rots komen bidden en drinken. Evenals de godvruchtige pastoor van *Lourdes*, wachtte Bernadetta op dien gelukkigsten harer levensdagen, na die van de hemelsche verschijningen, waarop zij met eigen oogen de priesters van den waren God de geloovigen met opgeheven kruis en ontplooiden banieren naar de rots der Verschijning zou zien geleiden. Doch geen van beiden mocht dat grootsche schouwspel gadeslaan. Terwijl geheel *Lourdes* jubelde ter eere van Maria, lag Mgr. Peyramale machteloos aan het ziekbed gekluisterd, en de zilveren klokketonen drongen als het gebrom der doodsklok tot in zijne kamer door.

Wat Bernadetta betreft, God toonde ook haar zijne voorliefde, gelijk hij gewoon is het aan zijne uitverkorenen te doen, door haar aan de groote beproeving van het lijden te onderwerpen. Ook Bernadetta was door eene hevige ziekte aangetast. De goddelijke Voorzienigheid, misschien

voor haar welbemind kind de bekoring der ijdelheid vreezende, onttrok haar het schouwspel van die ongehoord luisterrijke feesten, waar zij haren naam door duizenden monden zou hebben hooren toejuichen en dien naam van den stoel der waarheid zou hebben hooren verheerlijken. Te arm om in hare eigene woning verzorgd te worden, was Bernadetta naar het ziekenhuis gebracht en lag daar op het bed der openbare liefdadigheid uitgestrekt, te midden dier armen, welke de wereld, die voorbijgaat, ongelukkigen noemt, maar die Jesus Christus heeft gezegd, hen noemende de gelukzaligen van zijn eeuwig Koninkrijk.

IV.

De moeder van Bernadetta overleed den 8ⁿ December 1866, op den feestdag der Onbevleete Ontvangenis. Door dezen dag uit te kiezen om de moeder aan de ellende dezer wereld te ontrukken, schijnt Diegene, welke tot het kind gezegd had: »Ik ben de Onbevleete Ontvangenis,» de droefheid in het hart van Bernadetta te hebben willen matigen,

Zes jaren waren nu sedert de verschijningen verlopen en den 4^{en} April 1864 zou de Kerk plechtig bezit nemen van den grond der Mas-sabiella rotsen door de onthulling van een heerlijk beeld der H. Maagd, hetwelk met alle de praal, bij zulke plechtigheden gebruikelijk, in de nis zou geplaatst worden, waarin de Moeder van God aan de dochter der menschen was verschenen. De tegenstand van het fransche gouvernement was geweken; de geloovigen konden nu vrij en ongehinderd aan de rots komen bidden en drinken. Evenals de godvruchtige pastoor van *Lourdes*, wachtte Bernadetta op dien gelukkigsten harer levensdagen, na die van de hemelsche verschijningen, waarop zij met eigen oogen de priesters van den waren God de geloovigen met opgeheven kruis en ontplooiden banieren naar de rots der Verschijning zou zien geleiden. Doch geen van beiden mocht dat grootsche schouwspel gadeslaan. Terwijl geheel *Lourdes* jubelde ter eere van Maria, lag Mgr. Peyramale machteloos aan het ziekbed gekluisterd, en de zilveren kloketonen drongen als het gebrom der dootsklok tot in zijne kamer door.

Wat Bernadetta betreft, God toonde ook haar zijne voorliefde, gelijk hij gewoon is het aan zijne uitverkorenen te doen, door haar aan de groote beproeving van het lijden te onderwerpen. Ook Bernadetta was door eene hevige ziekte aangetast. De goddelijke Voorzienigheid, misschien

voor haar welbemind kind de bekoring der ijdelheid vreezende, onttrok haar het schouwspel van die ongehoord luisterrijke feesten, waar zij haren naam door duizenden monden zou hebben hooren toejuichen en dien naam van den stoel der waarheid zou hebben hooren verheerlijken. Te arm om in hare eigene woning verzorgd te worden, was Bernadetta naar het ziekenhuis gebracht en lag daar op het bed der openbare liefdadigheid uitgestrekt, te midden dier armen, welke de wereld, die voorbijgaat, ongelukkigen noemt, maar die Jesus Christus heeft gezegd, hen noemende de gelukzaligen van zijn eeuwig Koninkrijk.

IV.

De moeder van Bernadetta overleed den 8n December 1866, op den feestdag der Onbevleete Ontvangenis. Door dezen dag uit te kiezen om de moeder aan de ellende dezer wereld te ontrukken, schijnt Diegene, welke tot het kind gezegd had: »Ik ben de Onbevleete Ontvangenis,» de droefheid in het hart van Bernadetta te hebben willen matigen,

en haar, als aan een zeker onderpand van hoop en gelukkige verrijzenis, aan hare luisterrijke Verschijning te hebben willen herinneren.

Terwijl groote geldsommen bij elkander vloeiden om het grootsche kerkgebouw boven de grot te stichten, was vader Soubroux een arm molenaar gebleven, die met moeite van den arbeid zijner handen leefde. Zijne dochter Maria, die de Zienster vergezelde bij de eerste Verschijning, was in het huwelijk getreden met een landman uit den omtrek, die evenals zijn schoonvader molenaar is geworden.

* * *

Bernadetta zelf had, volgens de uitdrukking van den goddelijken Meester, het beste deel gekozen. Zij was de verloofde geworden van den Hemelschen Bruidegom en had hare nederige plaats ingenomen onder de Maagden des Heeren.

Van welken tijd dagteekende de roeping van Bernadetta voor het kloosterleven? Niemand is in staat deze vraag met juistheid te beantwoorden, en zij zelve wist het waarschijnlijk niet. Al wat wij weten is, dat die roeping van zeer vroeg dagteekende en zeer waarschijnlijk eene ingeving des Hemels was.

Inderdaad reeds te *Lourdes*, en zelfs op den weg naar de Grot, terwijl groote menigten zich rondom hare schreden verdrongen, streefde Bernadetta er reeds, uit hare geheele ziel, naar, in de eenzaamheid des kloosters haar leven door

te brengen in gebed en ingetogenheid, in stilzwijgen en arbeidzaamheid en in de zorg voor de verpleging der zieken. Zij verlangde daarna met al de vurigheid haars harten, doch durfde zich evenwel niet volkomen aan die zoete hoop overgeven.

Gedurende hare geheele kindsheid getuige geweest zijnde van de werkzaamheid en de deugden der Zusters van *Nevers*, beschouwde zij zich zelf onwaardig, in hare rangen plaats te nemen. De gedachte dat zij eenmaal eene van de gezellinnen dier goede Zusters worden zou, scheen haar somtijds toe eene inblazing te zijn des hoogmoeds. Hare roeping, hoe levendig en sterk ook, werd krachtig in haar bestreden door hare nederigheid.

Zij onderzocht en ondervroeg zich zelve:

— Waartoe zou ik goed kunnen zijn? En in het bewustzijn van hare nietigheid geen antwoord vindende, legde zij op zekeren dag hare twijfelingen en bekommelingen op dit punt bloot aan een eerbiedwaardig persoon, die gemachtigd was hare vertrouwelijke mededeelingen te ontvangen:

— Hoe zou ik mij bij hen durven aanmelden? Hoe zou ik de waarde zusters dien nutteloozen last durven opleggen?

— Het is waar, mijn arm kind, dat gij tot weinig in staat zijt; maar ik heb u zoo juist aardappelen zien schillen, men zou u in elk

geval in de keuken kunnen gebruiken? En van den kant der waarde Zusters zal het een werk zijn van liefdadigheid.

— En van zeer groote liefdadigheid! riep het nederige kind uit, hetwelk de eer had gehad met de moeder van den driemaal heiligen God te spreken, en wier naam in alle werelddeelen weergalmd had.

Zeer dikwijls klopte haar gebed aan de deur des hemels om een raad te vragen of een bevel van Degene, wier onuitsprekelijk schoon gelaat zij hierbeneden niet meer zou aanschouwen, maar die onzichtbaar over hare welbeminde dochter bleef waken en door geheime ingevingen tot haar hart sprak.

Het kind van Maria ontving ongetwijfeld het licht, hetwelk zij afsmeekte. Omtrent het midden van 1865 vroeg Bernadetta aan de Zusters van *Nevers*, wier moederlijke goedheid zij op school zoozeer ondervonden had, dat zij haar als postulante zouden gelieven aan te nemen.

De Eerwaarde Moeder Roques was alsdan overste: met vreugde opende zij hare armen voor Bernadetta.

Zij bracht nu nog een jaar in het hospitaal van *Lourdes* door, waar zij met ijver de Zusters hielp in het verzorgen der zieken en het onderwijzen der kleine kinderen.

* * *

Toen eindelijk het oogenblik om als novice

naar het Moederhuis te vertrekken, genaderd was, ging Bernardetta een laatste maal de gezellinnen harer jeugd en hare bloedverwanten omhelzen en riep allen een vroolijk wederzien in den hemel toe.

En op zekeren dag, zeer vroeg in den morgen, begaf zij zich naar de Grot; daar smolt zij, voor de heilige plek, waar de Moedermaagd haar verschenen was, in tranen en gebeden weg.

Zij nam afscheid van dien grond, waarop zoovele wonderen hadden plaats gehad, van die Grot, waarheen zij aan de geheele wereld den weg getoond had en van welke zij zich vrijwillig voor den geheelen duur van haar sterfelijk leven verwijderde.

Van welke aanroepingen ging dat laatste offer vergezeld? Dat is het geheim van God, van de H. Maagd en van de Engelen.

Eenige oogenblikken later verliet zij de stad *Lourdes* en sloeg den weg in naar *Nevers*.

it was het einde van haar openbaar,
en het begin van haar verborgen leven.

En aldus schreef Henri Lasserre in
1869, op de laatste bladzijden van zijn
uitmuntend werk *Onze Lieve Vrouw van Lourdes* :

»Bernadetta is niet meer te *Lourdes*.....
Men heeft gezien hoe zij bij verschillende ge-
legenheden de rijke giften eener godsdienstige
geestdrift heeft afgewezen en weigerde open te
doen voor het fortuin, hetwelk aan de deur
harer arme woning kwam kloppen. Haar geest
was vervuld van de gedachte aan andere rijk-
dommen.

— »Er zal een dag komen,» zoo hadden in
den beginne de ongelovigen voorspeld, »waarop
iedereen weten zal welke belooning zij ontvangen
heeft.»

»Bernadetta heeft inderdaad hare belooning
gekozen en de hand op haren schat gelegd.
Zij is Zuster van Liefde geworden. Zij heeft
zich toegewijd aan de verzorging der armen en
zieken, door het openbaar medelijden in de
hospitalen opgenomen.

»Wat kon zij, na het schitterende aangezicht
beschouwd te hebben van de Moeder des drie-
werf heiligen God, anders doen dan de teedere
dienstmaagd te worden van hen, waarvan de

Zoon dier Maagd gezegd heeft: »Wat gij aan den minsten dier kleinen doen zult, dat hebt gij Mij gedaan.»

»Het is bij de Zusters van Liefde en van het christelijk onderwijs, zoo bekend onder den naam van »Zusters van *Nevers*,» dat de Zienster den sluier heeft aangenomen.

Beminnelijke en beminde orde, werkzaam als Martha en godvruchtig als Maria! Die orde paste voor Bernadetta, zooals het nest voor den vogel past, evenals de gonzende korf past voor de jonge bij.

»Elke religieuze familie heeft haar onderscheidend en bijzonder kenteeken. Het kenteeken der Zusters van *Nevers* is juist dat van Bernadetta: diepe en onverstoorbare zielevrede, eeuwige jeugd der ziel. Zij dragen het kruis van gehoorzaamheid en arbeid, van lijden en armoede; maar, zooals voor den H. Bernardus, heeft ook voor hen de liefde het gewicht ervan weggenomen. Wat het juk ook zij, het is zoet; welke ook de last zij, hij is licht. Te midden van de beslommeringen des levens, vooraf het geluk des hemels beschouwende en smakende, hebben zij het gelukkige voorkomen van de Dochters des Allerhoogsten, en hun zachtmoedig en innemend gelaat straalt altijd van den vrede des Heeren.

»Hier heeft de H. Maagd haar kind bezorgd, totdat zij haar in den hemel roepe.

»De bevoorrechte van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* heet nu Zuster Maria-Bernard. Wij hebben haar onlangs in haar geestelijk gewaad gezien in het Moederhuis harer Congregatie, het klooster van *St. Gildard*. Ofschoon zij thans vijf en twintig jaar oud is, heeft haar gelaat nog al de bevalligheid der kindsheid. Zij bezit eene onvergelykelijke bekoorlijkheid, eene bekoorlijkheid, die niet van deze aarde is en die de ziel opheft naar de hemelsche gewesten. In hare tegenwoordigheid wordt het hart in deszelfs edelste godsliensstige gevoelens getroffen en men verlaat haar, geheel doortrokken van den geur dier vreedzame onschuld. Men begrijpt dat de H. Maagd haar bemind heeft. Overigens merkt men niets buitengewoons in haar op, niets wat den grooten rol doet veronderstellen, dien zij tusschen den Hemel en de Aarde vervuld heeft. Haar eenvoud heeft niet het minst geleden door de ongehoorde beweging, die rondom haar heeft plaats gehad.

»God bezoekt haar nog, niet meer door schitterende verschijningen, maar door de louteringsproef van het lijden. Dikwijls is zij ziek, en lijdt zij vreeselijke smarten. Doch Bernadetta lijdt ze met zachtmoedig en bijna vroolijk geduld.

VI.

Den 8ⁿ Juli 1866 was Bernadetta in het klooster van *Sint-Gildard* aangekomen. De volgende week vierde zij er — den 16 Juli op het feest van Onze Lieve Vrouw van den Carmel — in de stilte van haar hart de laatste verschijning van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*; een en twintig dagen later nam zij het ordeskleed aan, dat zij niet meer zou afleggen.

Zij behoefde niet van naam te veranderen, doch behield de namen, die zij bij het H. Doopsel ontvangen had.

Van den beginne af was zij eene bewonderenswaardige religieuze: Bernadetta had immers de H. Maagd tot eerste noviciemeesteres gehad.

Willen wij hiermede zeggen, dat er niets menschelijks overbleef in dit kind, hetwelk door de genade zoozeer bevoorrecht was? Toonde zij niet nu en dan eenige gebreken? Was zij niet somtijds driftig en ongeduldig in hare tegenspraak, wanneer zij meende, dat de waarheid of rechtvaardigheid werden aangetast? Liet haar levendig gemoed, haar rechtschapen en oprecht karakter, onder den invloed van een eersten indruk, nooit een eenigszins scherp woord ontsnappen?

Indien wij zulks beweerden, indien wij verklaarden dat zij alle volmaaktheid had bereikt

en hare voeten de aarde niet meer drukten, dan zou Bernadetta een middel vinden, om uit de plaats van glorie, waarin zij zich nu ongetwijfeld bevindt, ons te doen inzien, dat zij onze woorden afkeurt; zij zou ons weerhouden en zeggen: »Het was zoo niet.»

Zoolang Bernadetta nog op de aarde was, waar gestreden moet worden om verdiensten te verwerven, zoolang moest ook zij niet aan de algemeene wet onttrokken zijn. De grootste helden kunnen getroffen worden; ook zij was niet onkwetsbaar. Doch de Voorzienigheid beschouwde misschien met een glimlach die kleine onvolmaaktheden; want Bernadetta vond telkens in die tekortschieting van een oogenblik, de gelegenheid tot hoogere deugd; in dit geringe voorval, het voedsel voor de nederigheid en voor strengere bewaking van zichzelfe.

* * *

Helaas! in verschillende mate, is dit de geschiedenis van elkeen, die hierbeneden pogingen in het werk stelt, om, zooveel in hem is en met Gods genade, de christelijke volmaaktheid te bereiken. Niemand is er of hij valt somtijds, nu eens door een onvoorziene schok, dan eens door vermoeidheid en zwakheid. Sommigen struikelen, anderen glijden uit; weer anderen vallen uitgeput neer en deinzen voor een oogenblik op den goeden weg terug. Één Heilige viel nooit: het is Diegene, dien men den

Heilige der Heiligen noemt; éene Heilige had nooit een enkel stofvlekje op haar smetteloos kleed, het is de Onbevleete Maagd, Koningin van alle engelen en uitverkorenen.

De Heiligheid is niet de volstreckte volmaaktheid, maar wel een krachtdadig en bepaald streven naar die volmaaktheid. Het is nog niet de volledige overwinning, het is de aanvang der zegepraal, die nog vertraagd wordt door den tegenstand des vijands en de lichte wonden, die hij toebrenge. De Heiligen zijn niet overal en altijd overwinnaars, zij hebben nog zwakke punten: en waarom zouden wij het woord niet uitspreken, waarvoor onze pen een oogenblik terugdeinst? zij hebben »gebreken" die zij bestrijden, doch in welken strijd zij nu en dan gedeeltelijke nederlagen lijden, welke dikwijls rondom hen die zwakke geesten verwonderen, die meenen dat de deugd uit één stuk en dat de Heilige een Engel is.

Dus, de Heilige kan gebreken hebben, dat is eene bijzondere neiging tot deze of gene onvolmaaktheid, en het is mogelijk, dat hij zich van tijd tot tijd door die aanhoudende bekoering zijner natuur of zijns karakters laat overvallen. Maar wat zijne grootheid en zijn roem uitmaakt, is, dat hij, geheel verschillend van de flauwen en lafhartigen, geenszins in vrede leeft met die zwakheid zijner natuur, dat hij er om treurt, dat hij worstelt en krachtige pogingen tot

verzet aanwendt. Terwijl de meeste menschen zich door hunne neigingen laten beheerschen, leggen de ware Christenen, de Heiligen, nooit de handen moedeloos in den schoot. Elke maal dat zij in het gebrek vervallen, waarheen hunne bedorven natuur overhelt, haasten zij zich op te staan en verwijderen zich met afgrijzen, in plaats van er behagen in te scheppen. Ten gevolge der menschelijke zwakheid worden ook de Heiligen ongetwijfeld op vele punten gewond, maar men kan zeggen, dat zij op geen enkel punt overwonnen worden, omdat zij zich op geen enkel punt onderwerpen. Op geen enkel punt, inderdaad, nemen zij de heerschappij des vijands aan. Vol schaamte over zichzelf en met een levendig berouw, herstellen zij tegenover anderen het nadeel, het verdriet of de ergernis, die zij hun mochten hebben veroorzaakt....

In het hart de liefde tot God en den evennaaste vereenigende, het goed willende en het kwaad verfoeiende, doch zwak en niet onzondigbaar, is de Heilige vooral »een mensch van voortdurend goeden wil.»

VII.

De gedachten die wij hier hebben neergeschreven, zijn geene uitweiding; zij passen integendeel geheel in de lijst van ons onderwerp: want van de eene zijde verklaren zij de kleine onvolmaaktheden, die nog in onze eerbiedwaardige zuster konden overblijven, die zij zichzelve met groote gestrengheid verweet; en van de andere zijde drukte Bernadetta zelf, met haar gezond verstand, dezelfde gevoelens uit.

Zij had veel smaak in het lezen, en de ziekte liet haar den vrijen tijd om zich aan dien wensch van haren geest en hart over te geven. Niet zelden nu gebeurde het haar, op de volgende wijze hare overwegingen uit te spreken:

— Ik houd niet van die boeken, waarin men de Heiligen als geheel volmaakt voorstelt, zonder eenig gebrek of schaduw van onvolmaaktheid. Zij zijn zoo hemelsch, dat het slechts strekt om ons moedeloos te maken, dewijl wij zoo ver van zulk eene verhevene volmaaktheid verwijderd zijn.... Indien de Heiligen dien volmaakten staat bereikt hebben, dan moest men ons ten minste den weg aanwijzen, dien zij gevolgd hebben om zoover te komen. Ik wenschte dat men ons met hunne hooge deugd, ook de gebreken deed kennen, die zij nog niet geheel

en al onderdrukt hadden, den strijd dien zij te voeren hadden en de nederlagen, die hen tot nederigheid moesten aansporen..... En in elk geval, zij konden niet zoo gemakkelijk en langs een effen pad heilig worden. Zij hadden ongetwijfeld hunne natuur, het gevolg van de erfzonde; zij hadden wel zeker hun karakter: — zooals ik, die er zulk een moeilijk en slecht heb!

»Het beschouwen van hunne volledige zegepraal leert mij niets: het gezicht van kunnen strijd integendeel zou mij ook leeren strijden. Men moet ons toonen, dat zij waren zooals wij, opdat wij vervolgens worden zooals zij.»

Opmerkenswaardig was het, dat Bernadetta, die met de verschijning der H. Maagd was begunstigd geworden, bij het lezen van de levens der Heiligen geen smaak vond noch in de geestverrukkingen, noch in visioenen, noch in buitengewone bijzonderheden. Zij streefde op de eerste plaats naar hetgeen iedereen kan navolgen: de beoefening der christelijke deugden, de toepassing der katholieke zedeleer en der Evangelische raden.

De woorden der H. Schrift hadden voor de Zienster van *Lourdes* eene diepe aantrekkelijkheid. Dikwijls verraste men haar, terwijl zij, met het Evangelieboek in de hand, tranen stortte over het lijden van den Godmensch. — Het lijdensverhaal treft mij meer, zegde zij, wanneer

ik het lees, dan wanneer ik het hoor preeken.

* * *

Van den beginne af maakte Bernadetta indruk op hare medezusters door hare bevalligheid, hare hartelijke welwillendheid, hare kinderlijke vroolijheid en haar vluggen en levendigen geest. Wat zij deed, deed zij met haar geheele ziel: — in het ontspanningsuur speelde zij als de beste; — in den werktijd gunde zij hare handen geen oogenblik rust; — in de kerk was zij vurig en ingetogen. Onafhankelijk misschien uit haren aard, maar afhankelijk door keus, had zij haren kloosterregel innig lief. Vrijwillig gevangen in de beperkte ruimte van het kloosterleven, leefde en bewoog zij zich daar in de vroolijke en heilige vrijheid der kinderen Gods.

VIII.

In den tuin van het klooster *St. Gildard* onder de schaduw van een boom gezeten, onderhielden zich op zekeren dag eenige religieuzen over het gewicht om den ordensregel op alle punten met ijver en stiptheid na te leven.

verzet aanwendt. Terwijl de meeste menschen zich door hunne neigingen laten beheerschen, leggen de ware Christenen, de Heiligen, nooit de handen moedeloos in den schoot. Elke maal dat zij in het gebrek vervallen, waarheen hunne bedorven natuur overhelt, haasten zij zich op te staan en verwijderen zich met afgrijzen, in plaats van er behagen in te scheppen. Ten gevolge der menschelijke zwakheid worden ook de Heiligen ongetwijfeld op vele punten gewond, maar men kan zeggen, dat zij op geen enkel punt overwonnen worden, omdat zij zich op geen enkel punt onderwerpen. Op geen enkel punt, inderdaad, nemen zij de heerschappij des vijands aan. Vol schaamte over zichzelf en met een levendig berouw, herstellen zij tegenover anderen het nadeel, het verdriet of de ergernis, die zij hun mochten hebben veroorzaakt.....

In het hart de liefde tot God en den evennaaste vereenigende, het goed willende en het kwaad verfoeiende, doch zwak en niet onzondigbaar, is de Heilige vooral »een mensch van voortdurend goeden wil.»

VII.

De gedachten die wij hier hebben neergeschreven, zijn geene uitweiding: zij passen integendeel geheel in de lijst van ons onderwerp: want van de eene zijde verklaren zij de kleine onvolmaaktheden, die nog in onze eerbiedwaardige zuster konden overblijven, die zij zichzelve met groote gestrengheid verweet; en van de andere zijde drukte Bernadetta zelf, met haar gezond verstand, dezelfde gevoelens uit.

Zij had veel smaak in het lezen, en de ziekte liet haar den vrijen tijd om zich aan dien wensch van haren geest en hart over te geven. Niet zelden nu gebeurde het haar, op de volgende wijze hare overwegingen uit te spreken:

— Ik houd niet van die boeken, waarin men de Heiligen als geheel volmaakt voorstelt, zonder eenig gebrek of schaduw van onvolmaaktheid. Zij zijn zoo hemelsch, dat het slechts strekt om ons moedeloos te maken, dewijl wij zoo ver van zulk eene verhevene volmaaktheid verwijderd zijn... Indien de Heiligen dien volmaakten staat bereikt hebben, dan moest men ons ten minste den weg aanwijzen, dien zij gevolgd hebben om zoover te komen. Ik wenschte dat men ons met hunne hooge deugd, ook de gebreken deed kennen, die zij nog niet geheel

en al onderdrukt hadden, den strijd dien zij te voeren hadden en de nederlagen, die hen tot nederigheid moesten aansporen.... En in elk geval, zij konden niet zoo gemakkelijk en langs een effen pad heilig worden. Zij hadden ongetwijfeld hunne natuur, het gevolg van de erfzonde; zij hadden wel zeker hun karakter: — zooals ik, die er zulk een moeilijk en slecht heb!

»Het beschouwen van hunne volledige zegepraal leert mij niets: het gezicht van hunnen strijd integendeel zou mij ook leeren strijden. Men moet ons toonen, dat zij waren zooals wij, opdat wij vervolgens worden zooals zij.»

Opmerkenswaardig was het, dat Bernadetta, die met de verschijning der H. Maagd was begunstigd geworden, bij het lezen van de levens der Heiligen geen smaak vond noch in de geestverrukkingen, noch in visioenen, noch in buitengewone bijzonderheden. Zij streefde op de eerste plaats naar hetgeen iedereen kan navolgen: de beoefening der christelijke deugden, de toepassing der katholieke zedeleer en der Evangelische raden.

De woorden der H. Schrift hadden voor de Zienster van *Lourdes* eene diepe aantrekkelijkheid. Dikwijls verraste men haar, terwijl zij, met het Evangelieboek in de hand, tranen stortte over het lijden van den Godmensch. — Het lijdensverhaal treft mij meer, zegde zij, wanneer

ik het lees, dan wanneer ik het hoor preeken.

* * *

Van den beginne af maakte Bernadetta indruk op hare medezusters door hare bevalligheid, hare hartelijke welwillendheid, hare kinderlijke vroolijheid en haar vluggen en levendigen geest. Wat zij deed, deed zij met haar geheele ziel: — in het ontspanningsuur speelde zij als de beste; — in den werktijd gunde zij hare handen geen oogenblik rust; — in de kerk was zij vurig en ingetogen. Onafhankelijk misschien uit haren aard, maar afhankelijk door keus, had zij haren kloosterregel innig lief. Vrijwillig gevangen in de beperkte ruimte van het kloosterleven, leefde en bewoog zij zich daar in de vroolijke en heilige vrijheid der kinderen Gods.

VIII.

In den tuin van het klooster *St. Gildard* onder de schaduw van een boom gezeten, onderhielden zich op zekeren dag eenige religieuzen over het gewicht om den ordensregel op alle punten met ijver en stiptheid na te leven.

- Te midden van den arbeid laat de dochter van den H. Benedictus een aangevangen brief liggen en zelfs zet zij geen punt meer op eene i, om op het minste teeken der klok te gehoorzamen, zoo sprak eene der religieuzen.

— Dat is niet moeilijk, hernam Zuster Maria Bernard, die voor het inacht nemen van den regel een model van stiptheid was.

— Onder dit opzicht, zegde eene andere, is het schoonste voorbeeld gegeven door de H. Theresia. Men verhaalt dat zij in hare cel het kindje Jesus zag verschijnen. Het op hare armen genomen hebbende, onderhield zij zich met haar teergeliefden Jesus, toen zij de kloosterklok hoorde, welke de religieuzen naar de kerk riep. Aanstonds zet zij, zonder aarzelen, het kindje Jesus op den grond en begeeft zich naar de geestelijke oefening. Bij haar terugkomst vond zij Jesus terug als een jongeling, zooals hij was, toen hij met de H. Familie in de werkplaats van Nazareth arbeidde. — Mijne dochter, zoo sprak Jesus haar toe, ter belooning van uwe stipte gehoorzaamheid aan den regel, ben ik evenveel grooter geworden in uwe ziel, als ik het voor uwe oogen geworden ben sedert uw vertrek van daareven.

Bernadetta had met de meeste oplettendheid naar de vrome legende geluisterd. Hare gezellinnen waren eenstemmig in het goedkeuren van het gedrag der Stichtster van den Carmel.

— En gij, zuster Maria-Bernard, wat dunkt u ervan? vroeg een harer.

— Ik, antwoordde Bernadetta levendig, ik zou zeker niet gedaan hebben als de H. Theresia.

Deze woorden werden gevolgd door eene algemeene beweging van verbazing.

— En wat zoudt gij gedaan hebben?

— In plaats van den kleinen Jesus neer te zetten, zou ik hem op mijne armen gehouden hebben en zou zoo naar de geestelijke oefeningen gegaan zijn. En hij zou mij zeker niet verlaten hebben.

IX.

Bhalve de inwendige beweging, die haar genoopt had den kloosterlijken staat te omhelzen, had Bernadetta ook de behoefte gevoeld aan eene schuilplaats tegen de nieuwsgierigheid der menigte.

Toen zij voor de eerste maal den drempel van het Moederhuis overschreed, smeekte zij van de algemeene overste de gunst af, dat zij, indien het mogelijk was, nooit naar de spreekkamer zou geroepen worden, zich overigens op dit

punt, evenals op alle andere, aan eene volmaakte gehoorzaamheid onderwerpende.

Gedurig echter kwamen er te *St. Gildard* reizigers aan, die verzochten zuster Maria-Bernard te mogen zien en spreken en die het maar moeilijk van zich konden verkrijgen zelfs niet eens hare gelaatstrekken in het oog te krijgen.

— Toon ons dan ten minste waar de kamer is, die zij bewoont.

En met de meeste ingetogenheid sloegen de vreemdelingen de vensters gade van de celder nederige kloosterzuster.

Anderen wilden een oogenblik op hare plaats in de kerk neerknielen. Met eerbied drukten zij hunne lippen op de leuning, waarop hare handen rustten en waarop zij onder de Elevatie haar maagdelijk hoofd neerboog.

Op zekeren dag schelde omtrent den middag eene aanzienlijke dame aan de kloosterdeur. Het was regenachtig weer en bijna alle religieuzen wandelden in de overdekte gaanderijen. Zoodra de bezoeker binnengelaten was, naderde zij de eerste zuster de beste en vroeg haar op geheimzinnigen toon:

— Zoudt gij mij niet kunnen wijzen, wie zuster Maria-Bernard is?

— Gij vraagt naar zuster Maria-Bernard? Goed! goed!

En de aangesprokene religieuze verwijdert zich en verdwijnt in den eigenlijken kloosterbouw.

Daar zij vrij lang wegbleef, spreekt de dame eene andere religieuze aan.

— Zuster Maria-Bernard, antwoordt deze; maar het is dezelfde met wie gij zoo even gesproken hebt!..... Hoop er echter niet op, dat zij nog terugkomen zal.

Iets dergelijks gebeurde meer dan eens.

Op zekeren morgen, dat zij bezig was het altaar der H. Maagd met bloemen te versieren, werd zij door eenige wereldlijke personen omringd.

— Goede zuster! zoo klonk het. Waar is toch de zitplaats van Bernadetta? Er wordt van daag geprofest en men heeft ons verzekerd, dat zij de plechtigheid zou bijwonen. Zouden wij haar kunnen zien?

— O neen, neen! dat is onmogelijk. Zij zal van daag hare gewone plaats niet innemen.

En met die woorden verdween Bernadetta.

Op groote feestdagen, wanneer zij voorzag, dat er vreemdelingen zouden komen, gebeurde het dan ook zeer dikwijls, dat zij verzocht, langen tijd te voren in een donkeren hoek geplaatst te worden, van waar zij, zonder dat men haar kon opmerken, de H. Mis kon bijwonen.

Zij leed telkenmale dat men haar naar de spreekkamer riep; zij leed, wanneer zij giste, dat door eene half geopende deur, een vreemd oog hare trekken trachtte te beschouwen: —

» Waarem poogt men toch mij te zien, zegde zij op smartelijken toon, en wat ben ik meer dan anderen? De goede God heeft zich van mij bediend, zooals Hij zich bediend heeft van de ossen van Betharram, die halsstarrig op de plaats bleven trappelen, waar het wonderbeeld begraven lag. Dat is alles.»

X.

Wanneer iemand, zooals dat somtijds gebeurde, in hare tegenwoordigheid woorden van eerbied uitsprak; wanneer men haar sprak over de kroon, die haar ongetwijfeld in het Paradijs wachtte, dan wist zij onmiddelijk door een schertsend gezegde aan zulke gesprekken een einde te maken, en zij behandelde hare vleiers als vijanden. Het is volstrekt niet moeilijk, iemand op die wijze heilig te verklaren, zegde zij. Naderhand gelooft men natuurlijk niet, verplicht te zijn, voor zoo iemand te bidden en men laat de arme ziel eenvoudig in het vagevuur liggen roosteren.

Op zekeren dag (het was, gelooven wij, in

1872) meldde zich een priester van eene hooge gestalte en van een streng en waardig voorkomen in het klooster van *St. Gildard te Nevers* aan. De algemeene Overste was ziek. Een der assistenten ontving hem.

— Ik heb eene verre reis gemaakt, zegde hij, opzettelijk met het doel om zuster Maria-Bernard te zien en te leeren kennen.

— Helaas! mijnheer pastoor, zegde de assistente, ik kan u in deze omstandigheid geen toegang verleen en dan op uitdrukkelijke machtiging van Mgr. den Bisschop van *Nevers*; en ik mag u niet verbergen, dat hij die machtiging niet gemakkelijk verleent. Zonder dezen vasten regel zoude onze waarde zuster, die de eenzaamheid gezocht heeft, bijna altijd in de spreekkamer zijn.

De priester scheen zeer teleurgesteld.

— En, voegde de zuster assistente erbij, Monseigneur is niet te *Nevers*. Intusschen zou het verlof van den vicaris-generaal voldoende zijn.

— Ik wenschte onbekend te blijven. Doch daar het moet, zal ik zeggen wie ik ben.

Hij sloeg zijn mantel open en de religieuze bemerkte het bisschoppelijke borstkrans.

— Ik ben de Bisschop van *Orleans*, zegde hij.

De assistente vroeg den zegen van den doorluchtigen kerkvoogd en ging Bernadetta halen.

Ondanks de meer dan overvloedige bewijzen voor de echtheid der verschijningen van Onze

Lieve Vrouw van *Lourdes*, scheen Mgr. Dupanloup toch nog somtijds door eenige twijfelingen te worden aangevallen. En daarom was hij naar *Nevers* gereisd, om in persoon Bernadetta te leeren kennen, wier getuigenis in de wereld zooveel opzien gebaard had. Gernimen tijd onderhield zich de Bisschop met de Zienster en toen hij haar verliet, stonden hem de tranen in de oogen en elke schaduw van twijfel was voor immer zijn hart ontvlucht.

— Ik heb de onschuld eener ziel gezien, zegde hij, en de onweerstaanbare kracht der waarheid.

Eenige maanden later begaf hij zich naar *Lourdes* om aan de H. Grot neer te knielen.

XI.

nderdaad waren zoowel na hare intrede te *St. Gildard* als te voren, het geheele voorkomen van Bernadetta en hare stem genoeg om te overtuigen, en men behoeft er zich niet over te verwonderen dat Mgr. Dupanloup zulk een indruk gekregen heeft.

— Die overredingskracht welke den Bisschop van *Orleans* zoozeer getroffen had, merkte eene der eerwaarde Moeders van het klooster op, die bekoorlijkheid die ons allen tot haar trekt, boeit vooral de kinderen. De kinderen gevoelen zich tot Bernadetta getrokken en Bernadetta tot de kinderen. Op dit punt schiet mij eene kleine anecdote te binnen, die nimmer uit mijn geheugen zal gewischt worden.

Op zekeren dag kwam er eene zuster hier van eene onzer religieuzen. Zij had een meisje bij zich van omtrent zes of zeven jaar. Deze dame verlangde varig Bernadetta te zien, welke alstoen ziek en bedlegerig was. De algemeene Overste echter, die de liefde voor de afzondering in onze beminde zuster zooveel mogelijk eerbiedigde, meende het gevraagde verlot niet te moeten toestaan. De dame toonde hierover zulk een groot en levendig verdriet, dat onze goede overste er medelijden meê had.

— Welnu, zegde zij, om u een weinig te troosten, veroorloof ik uw dochtertje haar voor een oogenblik te gaan bezoeken.

De kleine Magdalena klom nu met mij naar de ziekenkamer.

Zoodra het kind Bernadetta in haar bed bemerkte, bleef zij als in verrukking op den drempel staan en vouwde de handen, als stond zij voor het altaar of het beeld eener Heilige. Eene eerbiedige vreugde schitterde in hare oogen.

Zuster Maria-Bernard riep haar tot zich, legde haar de hand op het hoofd en liefkoosde haar.

Nadat het kleine meisje Bernadetta omhelsd had, vouwde het op nieuw hare handjes en verstoutte zich tot haar te zeggen:

— Hebt gij de H. Maagd gezien, zuster?

— Ja.

— En was zij schoon?

Eene straal van herinnering verlichtte het gelaat van zuster Maria-Bernard.

— Zoo schoon, antwoordde zij met zachte stem, en op een toon, die mij nog geheel ontroert, als ik er aan denk — zoo schoon, dat wanneer men haar eenmaal gezien heeft, men verlangt te sterven om haar weder te zien.

Na een oogenblik stilzwijgen, hernam het kind, dat nog altijd zijne handen gevouwen hield:

— Ik zou zoo gaarne hebben, zuster, dat gij onze Lieve Vrouw voor mij wildet bidden.

— Zeer gaarne, lieve kleine! maar gij moogt ook niet vergeten, haar voor mij te bidden.

Het kleine meisje bleef nog altijd staan en sprak na eene poos:

— Mama zou ook blijde zijn, zuster, indien gij voor haar wildet bidden.

— Welnu, ik zal ook voor uwe mama bidden, antwoordde Bernadetta ontroerd.

De kleine Magdalena verliet nu het ziekbed,

maar altijd met gevouwen handen en het gelaat niet van onze zieke zuster afwendende.

* * *

Onder honderd verschillende vormen heeft hetzelfde plaats gehad, merkte eene andere zuster op. Meer dan eens ben ik met Bernadetta naar onze bewaarschool gegaan, waar de kinderen volstrekt niet wisten, dat zij de Zienster van *Lourdes* was. En toch wat gebeurde er? Als men een zeilsteen bij een hoop naaiaalden houdt, dan komen alle naalden in beweging, stooten tegen elkander, richtten zich op en hangen eindelijk als een tros of bundel om de onweerstaanbare magneet. Zoo ging het ook, wanneer zuster Maria-Bernard in de bewaarschool verscheen. Nauwelijks was zij binnengetreden, of er ontstond eene ongewone drukte onder het kleine volk; allen verlieten, de eene na de andere, het spel, om als een zwerm rondom haar te hangen.

* * *

Zij zelf bleef altijd een kind; zij hield er van te spelen, te schertsen en te loopen. De kleinste van al hare medezusters, was zij tevens de vlugste en de levendigste. Op zekeren dag stond onder de recreatie de langste naast haar; zij wilden nu zien, wie het hardst kon loopen. De eene maakte groote sprongen; maar de voeten van Bernadetta schenen vleugelen te hebben en zij had het doel bereikt, voordat de andere zuster nog halverwege was.

Helaas! terzelfder tijd klopte haar harthevig en spuwde zij bloed.

XII.

Hare gezondheid was inderdaad zeer wankel en hare borst zeer zwak. Hare aamborstigheid was erger geworden en zij leed veel. Tegen eenigszins vermoeienden arbeid was zij niet bestand.

Achtereenvolgens werd zij belast de zieken op te passen en de kosterij waar te nemen. Zij was Martha en Maria. In de sacristie onderwees zij de misdienaars, en zorgde voor het lijnwaad en voor de bloemen aan het altaar. In de ziekenzaal muntte zij erin uit, hare zieke medezusters te verzorgen, te troosten en zelfs op te vroolijken. Zij was in de ziekenzaal als een blijvende straal des hemels.

* * *

De vrijdenkers intusschen, verbaasd en verbitterd over de groote beweging, die ontelbare scharen naar O. L. Vrouw van *Lourdes* trok, lasterden de nederige religieuze en schreven openlijk in de nieuwsbladen, dat zij wegens

krankzinnigheid opgesloten was. Het gebeurde zelfs dat een man van wetenschap, die weten wilde, waaraan hij zich houden kon, Dr Damoiseau, president van de geneeskundige maatschappij van het departement der Orne, aan zijn uitstekenden collega, Dr Robert Saint-Cyr, president van de geneeskundige maatschappij der Nièvre, schreef dezen om te verzoeken zorgvuldig de waarheid op dit punt na te gaan en hem een stellig bericht te doen geworden. Hij ontving nu het volgende antwoord:

» Nevers, 3 September 1872.

Waarde Collega!

Gij kant u tot niemand beter wenden dan tot mij, ten einde omtrent het jonge meisje van *Lourdes*, tegenwoordig zuster Maria-Bernard, de verlangde inlichtingen te hebben.

Als geneesheer van het klooster heb ik geruimen tijd geneeskundige zorgen verstrekt aan die jonge zuster, wier zeer zwakke gezondheid ons levendige onrust inboezemde.

Tegenwoordig is haar gezondheidstoestand beter, en zij staat mij nu zelfs op uitstekende wijze in de verpleging der zieken bij.

Zij is achtentwintig jaren oud en is klein van gestalte en zwak van voorkomen. Kalm en zachtmoedig van aard, verpleegt zij hare zieken met veel verstandelijk beleid en zonder iets van de voorschriften achterwege te laten; ook heeft

zij op hen een grooten invloed en geniet van mijnen kant veel vertrouwen.

Gij ziet, mijn waarde Collega, dat het er ver van af is, dat deze jeugdige zuster aan verstandsverbijstering zou lijden. Ik zal meer zeggen: haar kalme, eenvoudige, en zachtmoedige natuur geeft haar niet de minste voorbeschikking daartoe.

Het is mij een waar genoegen, mijn waarde Collega, mij een oogenblik met u te kunnen onderhouden en u met het verstrekken der verlangde inlichtingen van dienst te kunnen zijn, enz.

Was geteekend: (ROBERT SAINT CYR,
President der geneeskundige maatschappij
der Nièvre.

* * *

Elken dag, zonder uitzondering, indien zij ten minste niet door ziekte verhinderd was, bad Bernadetta in de kapel den Kruisweg. Lang bleef zij dikwijls neergeknield voor het altaar der H. Maagd. En zij hield er ook van bijzonder dit altaar met bloemen te versieren en met kinderlijke zorgvuldigheid op te tooien.

Zij bad daar..... Voor zich zelve ongetwijfeld, en met schrik en vrees, want meer dan iemand, meende zij, voor zich zelve de goddelijke hulp en vergeving noodig te hebben: dit onschuldige en rechtvaardige hart had de nederigheid van den Tollenaar. Doch na voor zich zelve hare gebeden te hebben opgezonden, bad zij vurig en zonder

ophouden voor allen die gezondigd hebben, voor allen, die helaas! buiten den weg des heils zijn.

Sedert de onbevleete lippen van Maria haar dit bevel gegeven hadden: »bid voorde zondaars," had zij niet opgehouden al hare gebeden te storten voor de bekeering der verdwaalde zielen; de zaligheid der zielen was hare groote en dagelijksche zorg.

Wanneer de sluier, die alles verbergt, zal weggenomen zijn en de helderheid van het algemeene Oordeel zal opgaan, hoevelen onder de uitverkorenen, die ter rechterzijde zullen staan, na langen tijd aan de linkerzijde geleefd te hebben, — hoevelen zullen dan misschien bemerken, dat zij hunne zaligheid verschuldigd zijn aan de geheimzinnige uitwerkselen van het gebed, door eene nederige religieuze, die zij nooit gekend hebben, in de stilte harer cel gestort. Welke dankbaarheid zal alsdan uit die harten opstijgen! En op dat oogenblik zal ongetwijfeld Bernadetta met een nieuwen luister schitteren.

* * *

Dikwijls, zeer dikwijls lag zuster Maria-Bernard ten prooi aan hevige smarten op haar ziekbed uitgestrekt. Doch zij leed met een engelachtig geduld. En toch werd haar zwak lichaam met ondragelijke pijnen gekweld. Het schijnt dat het vooral hare roeping was te lijden, zoozeer

vond zij gelegenheid, in het lijden den ganschen rijkdom uit te storten van de geestelijke gaven, waarmede hare ziel verrijkt was. »Men kan niet meer noch beter lijden,» zoo drukte zich eenmaal eene harer medezusters uit.

De smarten haars lichaams verminderden hare zucht tot werkzaamheid niet. In haar bed of haren leunstoel werkte en bad zij onophoudelijk, de stralen van hare onschuldige vroolijkheid rondom zich verspreidende. Vooral in hare lange slapelooze nachten liet zij de kralen van haar rozenhoedje tusschen hare vingers glijden.

— »De aarde is rond, zegde zij: en wanneer het hier nacht is, is het dag in andere landen. Bijgevolg wordt elk uur hier of daar het H. Misoffer opgedragen. Ik vereenig mij in den geest met die H. Mis, die verre van mij in eene mij onbekende kerk wordt opgedragen.

Bij het zwakke schijnsel van mijn nachtlucht beschouw ik aan het voeteneinde van mijn bed de platen, die op den muur geplakt zijn, die voorstelling van de opeenvolgende plechtigheden der H. Mis, en alzoo gelukt het mij, zelfs met de oogen het H. Offer te volgen.»

En daar de vroolijkheid in het karakter van Bernadetta nooit hare rechten verloor, voegde zij er op zekeren dag bij:

— »Alleen die kleine misdienaar blijft altijd onbeweeglijk zitten en laat nooit zijn bel klinken. Dat maakt mij ongeduldig. Soms tijds voel ik den

lust bij mij opkomen, om hem eens flink bij den arm te schudden."

XIII.

ewel hare lijdzaamheid met die van Job mocht vergeleken worden, was het er echter verre af, dat zij meende die deugd te bezitten. Integendeel beschuldigde zij er zich elk oogenblik over, dat zij geene pijn kon verdragen en was zij zeer ontevreden en beschaamd, wanneer men haar geduld scheen te bewonderen.

— Zuster Maria-Bernard, wat zijt gij toch geduldig!

— Ja, omdat ik moet en niet anders kan. Doch tevergeefs vernieuw ik elken dag de opdracht van mijn lijden en doe ik mijn best om onderworpen te zijn; elk uur van den dag bemerk ik, dat ik het niet ben. Ik zou het bed willen verlaten en gaarne rondloopen, vooral wanneer men mij plaagt, zooals van daag.

— En wie plaagt u?

— Ziet gij dan dat zonnestraaltje niet, dat op mijn bed komt spelen, alsof het mij ver-

tellen wilde, dat het schoon weer is en dat ik in mijne gevangenis moet blijven? En hoort gij de vogels niet zingen, die mij ook al naar buiten willen lokken?"

Somtijds wanneer hare pijnen allerhevigst werden, en men haar zegde:

— Komaan, zuster Maria-Bernard, verlies deze gelegenheid niet om met heldhaftige gelatenheid te lijden.

— Neen zeker niet! Ik laat zoovele andere gelegenheden voorbij gaan, dat ik van deze gebruik ga maken. In elk geval, ik moet het ook wel aannemen, want het komt van den goeden God.

* * *

De onschuldige en kinderlijke vroolijkheid van haar karakter was te *St. Gildard* als het ware spreekwoordelijk geworden. Het was een harer sterkst uitkomende trekken.

Er is echter geen regel zonder uitzondering; en in sommige omstandigheden gebeurde het, dat een wolk van vluchtige, doch diepe droefgeestigheid over haar nederdaalde. Was het het schouwspel van de ellenden dezer aarde, hetwelk die droefheid veroorzaakte aan haar, voor wie het Paradijs ten halve geopend was geworden? Was het het gevoel harer ballingschap, en de droefheid dat zij het Vaderland nog niet mocht binnentreden? Wij weten het niet..... Doch wij kunnen niet nalaten, hier

het verhaal te geven, dat wij uit den mond van eene harer medezusters hebben opgeteekend.

— Somtjids, doch zeer zelden, schijnt zij zoo treurig, dat men meenen zou, dat zij neerzinkt onder het gewicht harer smarten. Eens dat wij te samen wandelden, scheen zij zeer droefgeestig en neergeslagen te zijn. Tevergeefs trachtte ik haar eenigszins af te leiden. »Herinnert gij u niet, zeide ik tot haar wat de H. Maagd u heeft beloofd en wat gij met uwe oogen gezien hebt?.... Bij die woorden hief zij met groote levendigheid het hoofd op. — »Het vergeten?» antwoordde zij op een toon, dien het mij onmogelijk is weer te geven: — »Hier is het bewaard!....» En zij legde hare hand op haar voorhoofd, in eene verhevene houding van trouwe standvastigheid en onuitsprekelijke liefde. Er heerschte tusschen ons eene plechtige stilte. Wij traden de kapel binnen en bleven daar geruimen tijd bidden.

— Hebt gij wel opgemerkt, zegde eene andere religieuze, dat zij nooit de beelden beschouwt? Zij gevoelt bij het zien dier voorstellingen, zoo grof voor haar, een smartelijken indruk. En wanneer men haar dwingt er de oogen op te laten rusten, dan roept zij uit: »Hoe leelijk!»

* * *

— Men zou zich grootelijks vergissen, zeide eene der Zusters, indien men meende, dat er hoegenaamd geene onvolmaaktheden in haar te

ontdekken waren, neen de natuur heeft ook in haar levendigheden en opbruisingen, die de genade bedwingt. Zoo heeft zuster Maria-Bernard een zeer levendig en scherp verstand, hetwelk haar spoedig een wederwoord op de lippen brengt, wanneer zij gevoelt gelijk te hebben. Doch naderhand gevoelt zij daarover groote spijt en is zij ontevreden met zich zelve. Zij is bang, iemand verdriet veroorzaakt te hebben of ten minste te hebben kunnen veroorzaken. Zij kan zich niet troosten over die geestige zetten, uit vreeze dat zij misschien de gevoeligheid van den evennaaste gekwetst hebben en daarom haast zij zich vergeving te vragen. Zij wordt er geheel droefgeestig door en, dit gevoel misschien te ver drijvende, geeft zij zich over aan eene levendige spijt, die haar geheel terneder drukt.

»Is er in dat alles niet eenige verkeerdheid, zwakheid en onvolmaaktheid? Ik weet het niet de Heer alleen is rechter. Maar dit gebrek, indien het er een is (en dit schijnt somtijds het geval te zijn,) maar deze zijde van haar karakter is de sluier, waaronder God haar verbergt om ons te beletten, haar te zeer te bewonderen en in haar een Engel van het Paradijs te zien. Aan Hem alleen behoort de glorie zonder eenige schaduw. En daardoor onderhoudt Hij ook in zuster Maria-Bernard die diepe nederigheid, waardoor zij zich als de minste van ons en de geringste der religieuzen beschouwt.....

Nooit schijnt de hoogmoed of de bekoring, om behagen te scheppen in zich zelve, deze ziel te hebben aangeraakt, welke Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* onder alle andere uitverkoren had.

XIV.

Is het waar, zoo werd door sommigen gevraagd, is het waar dat Bernadetta voorkomen onwetend wordt gehouden van hetgeen er te *Lourdes* voorvalt, en dat zij zelve daaromtrent in volslagen onwetendheid blijven wil? Is het waar dat zij, na hare zending volbracht te hebben, als het ware onverschillig is geworden voor de voortzetting van het werk, dat God door hare handen tot stand heeft gebracht, — onverschillig ook voor de personen en zaken, die zij, bij hare intrede in het klooster, in de wereld heeft achtergelaten?

Dat men zich wel wachte zulks te gelooven, want juist het tegendeel is de waarheid. Zij bemint hare familie en houdt in zich zelve onuitwischaar de herinnering levendig aan hare waarde ouders, waarvan zij met vromen eerbied spreekt. Zij droeg ook een diepen eerbied toe

aan Mgr. Peyramale, Pastoor van *Lourdes*. Ook was zij bekend met den roem van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*, met den bouw der Basiliek, met de menigten die jaarlijks naar *Lourdes* stroomen en de mirakelen die er plaats grijpen. De Voorzienigheid heeft het middel weten te vinden haar de minste bijzonderheden te doen kennen van het werk van Henri Lasserre, zoodat zij die met haar getuigenis versterken kon, zonder dat haar de beschaming werd opgelegd, in dat werk met eigen oogen hare lofrede te lezen.

 XV.

Indien Bernadetta slechts geluisterd had naar hare neiging, dan zou zij ongetwijfeld, gelijk zoovele Christenen, de knieën hebben willen gaan buigen voor de gezegende Grot waaraan voor haar, meer dan voor iemand anders, onuitwischbare herinneringen verbonden waren. Elken dag, zonder een enkelen te missen, deed zij er in den geest een pelgrimstocht heen. Onophoudelijk werd haar hart naar de rotsen van Massabiëlla

getrokken; en zij wenschte vurig er haar hart te vergezellen. Doch zij wist dat, ondanks al hare pogingen om verborgen te blijven, deze bedepplaats voor haar onvermijdelijk eene plaats van licht en glorie zijn zou. Ziedaar waarom zij het stilzwijgen oplegde aan haar zoo natuurlijk verlangen om deze deur des hemels terug te zien, waar de Koningin der nederigheid haar verschenen was.

* * *

Toen de tijd naderde waarop Mr. de Ladoue, Bisschop van *Nevers*, in de Basiliek van *Lourdes* zou gewijd worden, zegde eene der Eerwaarde Moeders, welke het klooster bij die plechtigheid moest vertegenwoordigen.

— Hoe is het, zuster Maria-Bernard, wilt gij niet met ons medegaan? Neen! antwoordde zij met een zucht. Maar hoe gaarne zoude ik het doen, voegde zij er bij, indien ik een vogel was!

En wat zij bij die omstandigheid benijdde, waren niet de rappe vleugelen van de zwaluw of leeuwerik, maar wel het vermogen om te zien zonder gezien te worden, en zich onder het gebladerte aan de nieuwsgierige blikken te onttrekken.

* * *

Nog kortelings, in 1876, op het tijdstip der kroning van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*, had zij een eerbiedwaardig priester van *Nevers*,

den Eerwaarden heer Perreau verzocht voor haar te gaan bidden aan die Grot van *Lourdes*, waaraan hare lichamelijke oogen voor altijd vaarwel gezegd hadden, doch waar haar geestes-oog zich zoo dikwijls heenrichtte.

Eenige dagen later verhaalde hij haar al de pracht waarvan hij getuige was geweest: hij sprak haar van de vijfendertig bisschoppen, die vereenigd waren om in naam van het Opperhoofd der Kerk, het beeld te kronen der geheimzinnige Maagd, welke aan haar verschenen was; hij sprak haar over de tallooze pelgrims, over het levendig geloof van het Christenvolk, over de mirakelen die geschieden door het gebruik van het water der Bron en door het aanroepen van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*....

Bernadetta luisterde met van vreugde schitterende oogen en met diep bewogen hart.

— Ha! waarde zuster! riep de priester, toen hij zijn verhaal geëindigd had, uit; wat zoudt gij u gelukkig gevoeld hebben, indien gij daar geweest waart!

— Ik! zegde zij. En wat zou ik te midden van al die drukte gedaan hebben? Neen, ik was veel beter op mijne plaats in mijn hoekje in de ziekenzaal!

»Bewonderenswaardige woorden!» merkte met recht de Eerwaarde heer Perreau aan, bewonderenswaardige woorden, waarin al de nederigheid dezer ziel uitscheen. Voor Onze Lieve Vrouw

van *Lourdes*, alle eer en roem; voor haar zelve het lijden in de ziekte en de vergetelheid in de schaduw van het klooster."

* * *

Uit eigen beweging en zonder ondervraagd te zijn, sprak zij nooit over de verschijningen waarmede zij aan de Grot begunstigd was geworden. Doch er is geen regel zonder uitzondering; en, eens of tweemaal, liet zij de herinnering ontsnappen aan hetgeen haar altijd voor den geest stond.

Eene zuster van *Nevers*, die tegenwoordig was geweest bij de schoone feesten en de wonderdadige genezingen van *Lourdes*, gaf er haar, met dezelfde geestdrift als de Eerw. Heer Perreau, eene beschrijving van.

— Ziedaar, zegde de zuster, al het schoone dat er aan de Grot gebeurt. Helaas! gij ziet er niets van!.....

— Zuster, antwoordde Bernadetta, beklaag mij niet! wát ik gezien heb is onvergelykelyk schooner!.....

Doch nauwelijks waren die woorden uitgesproken, of hare wangen werden met het rood der schaamte overtogen.

Had zij somtijds, sedert het tijdstip der Verschijningen, eenige geheimzinnige gemeenschap met de onzichtbare wereld? Indien zulk het geval is geweest, dan heeft zuster Maria-Bernard het geheim daarvan in haar hart bewaard.

Echter zijn ons op dit punt twee verhalen medegedeeld, welke wij hier op onze beurt willen geven.

Zuster D. was eene van die, welke zij bijzonder liefhad. Zij dreven onder elkander een soort van handel, waarmede zuster Maria-Bernard zich verbeeldde groote winsten te behalen. Dat denkbeeld van winst zou misschien verbazen, indien wij onze bedoeling niet nader verklaarden.

Zuster D. is in het hospitaal om de zieken te verzorgen: de arme Bernadetta lag op haar ziekbed uitgestrekt in het moederhuis.

-- Ik ben al wederom ziek, zegde zij tot hare vriendin, die haar kwam bezoeken. Altijd in de ziekenzaal! Altijd maar goed om verzorgd te worden, doch niet om iemand te helpen.

Zij leed grootelijks onder dat gevoel van niet nuttig te kunnen zijn.

— Wat heeft Onze Lieve Heer goed gedaan, dat hij mij de keus niet gelaten heeft! zegde

zij. Ik zou zeker de voorkeur niet gegeven hebben aan die werkeloosheid, waarin de Voorzienigheid schijnt te willen dat ik blijve!..... Ik dacht dat ik geboren was om altijd in beweging te zijn, en de Heer wil dat ik onbeweeglijk zij. Ik zou mij gelukkig gevoelen, indien ik den lof van Jesus en Maria zingen kon. God heeft mij eene vrij goede stem gegeven, doch hij wil dat ik stom blijve. Wanneer ik zing, geef ik bloed op, en het zingen is mij daarom verboden. Ik zou zoo gaarne de zieken in de hospitalen hebben verzorgd, en zoo graag behulpzaam geweest zijn in de bewaarschool! Dat is één mijner vurigste verlangens!..... Helaas! ik ben volkomen nutteloos en verwerf niet de minste verdienste."

Hare oogen namen eene droefgeestige uitdrukking aan, terwijl zij voortging:

— Zuster D., gij zoo liefderijk, heb dus medelijden met mij. Laat ons met elkander ruilen.

— Ruilen?

— Ja, en zóó dat ik er alles bij win en gij niets ... Ik maak daar niet het minste gewetensbezwaar uit, want gij zijt zeer rijk en ik zeer arm..... Gij kunt wel iets verliezen, om mij toch iets te doen hebben.

— En wat wilt gij dan ruilen?

— Welnu, laat ons onze verdiensten ruilen. Die en die dagen zal ik u voor God de verdiensten geven van mijne zwakke gebeden en

van mijn lijden, en gij zult mij integendeel de verdiensten geven van uw liefdewerk in het hospitaal.

— Zeer gaarne, zegde zuster D. hare vreugde verbergende als eene inhalige koopvrouw, die door den eenvoud van een ander een zeer voordeligen koop zou sluiten. Doch bijna onmiddellijk gevoelde zij er eene zekere gewetenswroeging over en zegde:

— Voor mijn dag in het hospitaal wil ik slechts een uwer Memorare's aannemen.

Zoo ontstond tusschen Bernadetta en zuster D. eene vertrouwelijke vriendschap.

Deze laatste nu had een schoonbroeder, die met al zijne uitstekende hoedanigheden ongelukkig geheel en al buiten den godsdienst leefde tot diepe smart van zijne vrouw en zijne dochter, welke beiden zeer godvruchtig waren. Beiden stelden ook een zeer groot vertrouwen in de gebeden van Bernadetta en hadden haar dikwijls laten verzoeken, onze Lieve Vrouw van *Loude* aan te roepen, opdat deze overigens geregelde mensch ook een deugdzaam Christen worden zou. Eenige jaren geleden gebeurde het, op een avond in de maand Mei, dat de schoonbroeder van zuster D. het voornemen te kennen geeft, naar het Lof ter cere van de H. Maagd te gaan. Grootte verwondering, doch nog grootere blijdschap van zijne vrouw en dochter. Doch eenige oogenblikken later, terwijl zij bezig waren zich

gereed te maken, hooren zij eensklaps een schreeuw, die hen doet beven. Zij snellen toe. De vader, de echtgenoot; dien zij zoo teeder liefhadden, worstelde tegen een hevigen aanval van beroerte. En hij gaf den geest zonder tot het bewustzijn te zijn weergekeerd, en lang voordat de inmiddels geroepen priester verschenen was.

Bij het verdriet over dezen plotselingen dood voegde zich, in de bedroefde harten van vrouw en dochter, de verschrikkelijke ongerustheid over de zaligheid van den beminden overledenen. Zijne dochter was als zinneloos en kon, onder den prikkel van die voortdurende vrees, rust noch duur vinden.

Op zekeren dag ontving zuster D. van haar een brief, een brief waarin de vreeselijkste wanhoop zichtbaar was en waarin deze niet o. a. zegde: »Ik smeeek u, in naam van God, naar zuster Maria-Bernard te gaan. *Zij moet u volstrekt zeggen waar mijn vader is.*

— Dat is waanzin, dacht zuster D. natuurlijk, en zij wachtte er zich wel voor, de haar opgedragen zending te volbrengen.

Er volgde nu nog een tweede brief, nog dringender dan de eerste.

Hare nicht bracht hare nachten slapeloos en in koortsachtige spanning door..... Wat moest de goede religieuze doen? — zij was in de grootste verlegenheid.

Denzelfden dag moest zij zich naar het Moederhuis begeven. Zij ontmoette er Bernadetta, die veel in beterschap toegenomen, in den tuin wandelde. Deze treedt op haar toe en vraagt haar.

— Hebt gij nieuws van uwe bedroefde familie?

— Helaas! ja! De onzekerheid omtrent de zaligheid van dengene, dien zij beweenen, verbijstert hunne rede: mijn arme nicht begint krankzinnig te worden.

— Krankzinnig?

— Ja, ik kan u zelfs niet zeggen hoe erg het is. Neen, ik durf niet spreken.....

— Komaan, heb moed! Deel mij uw verdriet mede. Wat is het?

— Welnu, in hare wanhoop wil zij volstrekt, dat ik naar u ga, *opdat gij mij zegget waar de ziel van haar vader is.*

Bij die verrassende mededeeling, drukte het gelaat van Bernadetta de diepste verwondering uit.

— Welzoo! antwoordde zij op denzelfden toon, dien men zou aanslaan bij het hooren van eene ongehoorde en alle palen te buiten gaande zaak.

Doch eensklaps verandert haar gelaat en zij scheen geheel in zich zelve te keeren. Hare oogen sloten zich: en zij bleef eenige oogenblikken onbeweeglijk staan, als een levend beeld van beschouwing en gebed.

Hijgende van spanning woonde zuster D. dit vreemde schouwspel bij en voelde die huivering

over hare leden gaan, welke teweeggebracht wordt door de geheimzinnige tegenwoordigheid van het bovennatuurlijke. Zij durfde die stilte niet verbreken. Doch eindelijk drijft haar de angst tot spreken:

— Welnu, vroeg zij, wat moet ik aan mijn nicht antwoorden?

— Gij moet haar antwoorden, dat zij getroost moet zijn. Dat zij bidden: *haar vader zal naar den hemel gaan.*

Van dien stond af keerde eene volkomene rust in het hart der dochter weer. Dat zuster D. de uitdrukking van een vast vertrouwen in Gods barmhartigheid als eene rechtstreeksche openbaring beschouwd hebbe, is zeker mogelijk. Doch indien Bernadetta werkelijk die stellige uitspraak omtrent het lot van eene overledene heeft doen hooren, dan is het als een zeer gewichtig feit te beschouwen.

* * *

Een ander maal toen zij bedlegerig en zeer lijdend was, ontving zij een bezoek van eene zuster van *Nevers*, die in het moederhuis geheel vreemdelinge was. Na eenige oogenblikken gesproken te hebben, was deze religieuze in de ziekenzaal gaan zitten, zich in stilte met eenig naaiwerk bezig houdende. Zij was blijkbaar in droevige gedachten verzonken, want twee groote tranen rolden haar over de wangen.

De zieke, die het bemerkte, vroeg:

- Waarom weent gij, zuster?
 — Helaas! ik heb verdriet.
 — Verdriet? Wie heeft er geen!..... Doch
 gij hebt dit en dat verdriet.....

En als las zij in een open boek, zoo begon zuster Maria-Bernard aan hare verbaasde gezellin, tot in de minste bijzonderheden toe, de gekleine kummernissen op te geven, welke haren geest folterden. Zij sprak over familie aangelegenheden, die zij langs natuurlijken weg onmogelijk kennen kon.

Bernadetta eindigde met te zeggen:

— *Dit* moet gij naar huis schrijven. En alles zal dan terecht komen.

Deze raad werd opgevolgd en herstelde de verbroken eensgezindheid in den huiselijken kring.

XVII.

edurende de dertien jaar, welke zuster Maria-Bernard te midden der zusters van *Nevers* doorbracht, en terwijl zij altijd verder schreed op den weg der zedelijke volmaaktheid, was zij er ook in geslaagd, de genegenheid te verwerven van al hare mede-

zusters. Zij had in al hunne eerste frischheid die eenvoudige en onge Kunstelde gevoelens bewaard, welke het den Vader van al het geschapene behaagt, altijd en overal in het hart zijner schepselen te zien ontluiken.

Zich geheel en zonder eenig voorbehoud aan de werking der goddelijke genade overlatende, was Bernadetta, nu zuster Maria-Bernard geworden, tot een hoogen trap van volmaaktheid opgeklommen. Iederen dag toenemende in godsvrucht, in goedheid en wijsheid, het lijden verdragende met het geduld der martelaars en biddende met de vurigheid der Engelen, had zij voortdurend gewonnen in de orde der genade, zonder iets te verliezen in de orde der natuur.

Zoodanig was zuster Maria Bernard. Zoo was in het verborgen leven en achter de schaduw der kloostermuren, het kind, waaraan de H. Maagd verschenen was.

— »Zij is krankzinnig, zij lijdt aan verstandsverbijstering!» riepen de vijanden van God roudom deze zoo machtige zwakke. Wat bekommerde zij zich om dat ijdele geschreeuw? Zij gevoelde zich daardoor evenmin vernederd, als zij vroeger ijdel geworden was in de stad *Lourdes* door de geestdrift der geloovigen; evenmin als zij bij de rotsen van *Massabiëlla* door hoogmoed was aangetast om de buitengewone genaden, welke zij ontvangen had en de bewonderenswaardige zaken, die God door haar verricht had.

Mogen de bijzonderheden die wij hier en daar hebben opgezameld, die glansrijke en wondervolle gebeurtenissen uit hare kindsheid, die zoo bekoorlijke en zuivere herinneringen uit haar geestelijk leven, die heldenmoed in het lijden, welke tot blijmoedigheid toe ging te midden der smarten, — mogen al die zaken beschouwd worden als de teekenen der Heiligheid? Vormt dat geheel van zuiver licht dien roemrijken stralenkrans, waarmede de Kerk altijd het hoofd der uitverkorenen omgeven heeft? Wij weten het niet; het opperste gezag van den algemeenen Vader der geloovigen heeft alleen het recht daarover nitspraak te doen.

Dewijl wij hier echter spreken van licht en van de zichtbare teekenen der voorbeschikking, vragen wij verlof een feit aan te halen, hetwelk Mgr. Peyramale, zaliger gedachtenis, dikwijls herhaald heeft, doch hetwelk hij altijd, om gemakkelijk te begrijpen redenen, geweigerd heeft te laten drukken tijdens het leven van Bernadetta.

Het was gedurende het tijdperk der administratieve vervolgingen, en, als wij ons niet vergissen, in den loop der maand Augustus 1858. De pastoor van *Lourdes* had toen reeds gelijk bekend is, eene onoverwinnelijke krachtadigheid aan den dag gelegd om het werk Gods en het bevoorrechte kind te verdedigen.

Op een zondag nu, in die maand, deelde hij aan zijne geloovigen het Brood des Levens

nit. Eensklaps bemerkt hij boven eene voor de H. Tatel neergeknieelde persoon, een schitterenden stralenkrans. En terzelfdertijd ging uit de heilige ciborie een hemelsch licht zich met dien krans vereenigen.

— Gij weet, zoo zegde de pastoor van *Lourdes* aan Mgr. Crosnier, die onlangs deze gebeurtenis in de *Godsdienstige Week*, een te *Nevers* verschijnend blad, verhaald heeft, gij weet dat het ons aanbevolen is, waaneer wij de H. Communie uitreiken, onze aandacht niet te vestigen op de geloovigen, die zich met het Lichaam en Bloed des Heeren komen spijszigen..... Ik moet bekennen, dat ik dit voorschrift uit het oog verloor, en willende weten wie de Christin was, wier hoofd aldus door een stralenkrans was omgeven vestigde ik mijn blik op haar: en niet zonder diepe ontroering herkende ik Bernadetta?

Gelukkig het kind, wier hoofd aldus door dit teeken van voorbeschikking omgeven werd! Gelukkig de priester wiens hart zuiver genoeg was, om met zijne sterfelijke oogen dit teeken van Boven te mogen zien!

XVIII.

Bedurende haar geheel religieus leven begaf zuster Maria-Bernard zich in gedachten dikwijls naar haar geboortegrond: niet alleen naar de heilige Grot, maar ook naar het nederige ouderlijke dak, waar zij hare geliefde familie had achtergelaten; — het kerkhof waarop sedert haar vertrek achtereenvolgens haar vader en moeder begraven waren; de nederige kerk, waarin zij zoo dikwijls gecommuniceerd had: de gehuurde pastorie, waarin in zijne roemrijke armoede de Patriarch van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* woonde, de pastoor Peyramale, tot wien de H. Maagd haar eertijds gezonden had; — het huis der zuster van *Nevers*, waarin zij eerst schoolleerlinge en naderhand postulante geweest was; — de stad, waarin zij geboren was en waar de gezellinnen harer kindsheid en jeugd woonden.

Toen de Eerw. Heer Perreau naar *Lourdes* vertrok om de kroningsfeesten bij te wonen, had zij met aandrang tot hem gezegd:

— Wees zoo goed naar Mgr. Peyramale te gaan. Zeg hem dat ik alle dagen aan hem denk, dat ik voor hem bid en om zijn zegen smeeke.

De pastoor van *Lourdes* hoorde deze woorden

met ontroering aan en gaf den Eerwaarden Heer Perreau ten antwoord:

— Breng haar mijnen zegen over; en verzeker haar, dat ik mij steeds herinner dat zij mijn kind is.

Bij elke reis, welke hij, die deze bladzijden heeft opgesteld, naar *Nevers* deed, was de eerste vraag van Bernadetta altijd betrekkelijk den pastoor Peyramale. Het beeld van den grooten apostel van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* verdween evenmin uit haren geest, als dat van den H. Hiëronymus uit den geest van de H. Paula, of dat van den H. Franciscus de Sales uit dien van de H. Johanna de Chantal.

De laatste maal, dat wij (Henri Lasserre) het geluk hadden, de bevoorrechte des Heeren te zien, luisterde zij met de grootste belangstelling naar hetgeen wij haar verhaalden omtrent de verheffing van pastoor Peyramale tot apostolisch protonotaris. Eene levendige vreugde en inwendige tevredenheid schilderde zich op hare gelaatstrekken af. Wij zagen haar nog glimlachen, toen wij tot haar zegden »Tot weersziens.....» Helaas! wij waren het ook die eenige jaren later, hoewel van verre, aan haar hart den zwaarsten slag moesten toebrengen, die het ooit ontvangen heeft.

* * *

Den 7ⁿ en 8ⁿ September 1877 toch was het onze hand, die uit *Lourdes* twee telegraphische

berichten naar *Nevers* zond, de eerste, om aan te kondigen dat de dienaar van Maria in gevaar was, en het gebed voor hem te verzoeken; de tweede om het nieuws te brengen, dat de pastoor van *Lourdes* overleden was.

De beide berichten kwamen ongeveer op denzelfden tijd te *Saint-Gildard* aan.

— »Op het feest van Onze Lieve Vrouw Geboorte heb ik die verpletterende tijding ontvangen,» schreef Bernadetta in een brief, dien men ons ter hand heeft gesteld en dien wij zorgvuldig bewaren. »Te negen uren kwam zuster Nathalie mij boodschappen, dat men een bericht ontvangen had, gedagteekend van den vorigen dag. meldende dat Mijnheer de pastoor gevaarlijk ziek was. Vervolgens is het tweede bericht aangekomen van den dag zelf, waarin zijn dood werd aangekondigd. »Het zou onmogelijk zijn, u te zeggen wat ik geleden heb.....»

— Inderdaad, Mijnheer, zoo verklaarde mij onlangs zuster Nathalie, u te zeggen wat zij geleden heeft, zou ondoenlijk zijn. Van het oogeblik af dat het eerste bericht aankwam, hield zij niet op te bidden en zij was nog in de kapel, toen ik haar kwam melden, dat Mgr. Peyramale deze wereld verlaten had. Zij liet slechts een zwakken kreet hooren en zonk met gevouwen handen op de knieën, om voor het altaar aan God het offer te brengen van dit onmetelijk verlies. Zij deed mij denken aan Jesus,

buigende onder den last van het kruis....”

Zuster Maria-Bernard was achter de kloostermuren niet onkundig gebleven van de moeilijkheden en het verdriet des heiligen grijsaards.

— »Het schijnt, zoo schreef zij in den brief waarvan wij zoo even spraken, het schijnt dat het verdriet, hetwelk hij ondervonden heeft wegens den bouw zijner nieuwe kerk, zijnen dood verhaast heeft. Het zou mij niet verwonderen, want hij hechte zooveel aan het werk, dat hij zoo goed begonnen was! Men moet de raadsbesluiten van den goeden God eerbiedigen, omdat er niets geschiedt zonder zijne toelating....”

En toen verscheidene maanden later iemand tot haar zegde:

— »Waarde zuster Maria-Bernard, bid toch de H. Maagd, opdat de onvoltooide kerk van Mgr. Peyramale volbouwd worde,” vulden zich hare oogen met tranen en antwoordde zij:

— *Meent gij dan, dat ik het een enkelen dag vergeten kan?*

Boolang pastoor Peyramale leefde, had Bernadetta in al hare ziekten dikwijls een woord op de lippen gehad, dat zij met eene groote mate van verzekering uitsprak, wanneer zij zag, dat men zich over haar toestand ongerust maakte.

— Ik zal nog niet sterven, zegde zij op vasten toon.

Doch zoodra de groote dienaar van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* naar het ware vaderland des menschen was getogen, hield zij op aldus te spreken.

— Nu zal het weldra mijne beurt zijn, zegde zij.

En tot eene harer medezusters sprekende, voegde zij er bij:

— Doch ik moet eerst nog een anderen dood sterven.

Zij wilde spreken van die slachtoffering van den ouden Adam, welke de Verrijzenis en het leven vooraf moet gaan.

Zoo verliep er een jaar, gedurende welke hare godsvrucht scheen te verdubbelen.

* * *

Het was nu twintig jaar geleden, dat Bernadetta op de rotsen van Massabiella Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* had mogen beschouwen; het was er twaalf geleden, dat zij den drempel

van het moederhuis der zusters van *Nevers* overschreden en zich onder de nederigheid van haar heilig kleet verborgen had; het was elf jaar geleden, dat zij hare eenvoudige geloften had afgelegd. Het uur was gekomen om den eeuwigen band te knopen met den Hemelschen Bruidegom en de onvergankelijke kroon te ontvangen.

Den 22 September 1878, het feest van Onze Lieve Vrouw der zeven Smarten, sprak zuster Maria-Bernard plechtig hare voortdurende beloften uit in de kloosterkapel, toegewijd aan het Heilig Hart, waar zij zoo dikwijls den Kruisweg had gedaan, één voor één al de staties volgende van den ter dood veroordeelden Verlosser.

Eenige weken later, na met hare medezusters de Onbevleete Ontvangenis van Maria gevierd te hebben, werd zij, drie dagen na het feest, den 11 December, aangetast door hevige pijnen, welke haar noodzaakten zich naar de ziekenzaal te begeven.

De geneesheer, de heer Robert Saint-Cyr, schudde ditmaal het hoofd en liet weinig hoop op herstel doorschemeren. — Het kan eenige maanden duren, zegde hij, maar zij is het einde van haar lijden nabij.

Toen zij de uitdrukking van angstige bezorgheid op het gelaat harer medezusters zag, sprak zuster Maria-Bernard hare gewone woorden niet uit. Zij sloeg hare oogen hemelwaarts en wachtte haar uur af.

Haar geheele leven van het tijdstip der Verschijning af was eene voortdurende afwisseling geweest van zeer wankelende gezondheid en zeer hevige ziekte.

Zooals de smelter, die het goud zuivert, had God haar beurtelings in den smeltkroes gedompeld, er uitgenomen, wederom in het vuur van smart en pijn gelegd, zoodat in de uitgedoofde asch alle onzuivere bijmengselen en aardse bestanddeelen waren achtergebleven en ongevoelig het koninklijk metaal in al zijn zuiverheid en glans was te voorschijn getreden. En zuster Maria-Bernard den arbeid van den goddelijken werkmans begrijpende, nam niet alleen met gelatenheid, maar zelfs met dankbaarheid en liefde alle kwellingen aan, welke de vaderlijke hand van haren Schepper haar voor haar toekomstig geluk toebreacht.

XX.

nder het dreigende en toenemende gevaar waren hare medezusters in onrust en spanning. In de tuinen en kloostergangen vertelden de waarde religieuzen elkander omtrent diegene, welke men vreesde te

verliezen, duizend bekoorlijke bijzonderheden en trekken.

Ach! waarom mochten wij die zuchten en verhalen niet hooren, die godvruchtige herinneringen aldus door die maagden des Heeren uitgestort? Wat al schatten tot stichting des harten en tot vreugde des verstands!..... Zijn zij dan voor immer door den wind weggevoerd onder de bogen des kloosters of onder het gewelf der hooge boomen, weggevoerd zooals de vluchtige tonen van het orgel of het vlugge gezang der vogelen? Misschien niet.

De goede zusters van *Nevers* beminnen ons als den waarheidlievendsten verhalen der Verschijningen van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*, den getrouwen geschiedschrijver, dien Bernadetta met hare christelijke genegenheid vereerde.

— Alle bezoeken zijn mij een kwelling, zegde zij eenigen tijd voor den dood van Mgr. Peyramale. En buiten mijne familie zijn er maar drie personen, voor wie ik graag naar de spreekkamer ga: Mgr. Peyramale, den Eerwaarden Heer Pomian en Henri Lasserre.

En waarom, waarde zuster, maaktet gij voor mij, onwaardige, die welwillende uitzondering?..... Het is immers, omdat gij in onze herhaalde gesprekken over de Verschijningen van Maria en over de wondervolle gebeurtenissen uwer kindsheid, begrepen hadt, dat dezelfde liefde voor de waarheid, welke uw zoo zuiver hart

bezielde, ook in mijn ellendig hart huisvestte. Gij wist, dat ik getrouwelijk alles aan de menschen verhaald had. Al hieldt gij u buiten allen strijd, al waart gij vreemd aan alle twistgeschrijf, gij wist toch dat ik met kracht het heilig werk van onze Hemelsche Moeder tegen alle aardsche bijmengselen verdedigde. En ik weet ook, dat gij nog kort geleden, in uw laatste dagen, naar dengene vroegt, die op het oogenblik over u spreekt.....

En zoo komt het, dat, al heb ik die vertrouwelijke gesprekken tusschen uwe medezusters en oversten niet bijgewoond, zij mij die echter hebben medegedeeld met de vertrouwelijkheden, welke men heeft voor degenen, welke een dierbare overledene aan onze achting heeft aanbevolen.

Moge God ons de genade verleend hebben, zoo getrouw mogelijk te hebben weergegeven die veelvuldige bijzonderheden, telkens onderbroken door het gebed en den arbeid, maar die toch inderdaad slechts een enkel gesprek vormden over een onderwerp, waarin al die godvruchtige zielen zooveel belang stelden.

* * *

Luisteren wij dan nog eenmaal naar die echos uit het huis des Heeren, zooals die weerklonken in de dagen van Bernadetta's laatste ziekte.

— Zij gaat niet naar den hemel, zegde een der Religieuzen: zij loopt, zij vliegt er heen, en reeds drukken hare voeten niet meer de

aarde. Ook zou zij niet meer terug willen keeren.

— O neen, zeker niet! antwoordde men haar, zij bemint den weg van smarten dien zij betreedt, omdat zij weet waar die ruwe weg heenleidt, vooral omdat zij weet, dat zij dien weg betreedt in het gevolg van Jesus Christus. Toen ik een paar dagen geleden bij eene van hare hevige vlagen van pijn tegenwoordig was, kwamen mij de volgende woorden op de lippen:

— »Ik begrijp niet, zuster Maria-Bernard, dat gij niet om uwe genezing bidt.» Ja, antwoordde zij snel, en dan zou Onze Lieve Heer kunnen zeggen: »*Zie nu die religieuze eens, die niets lijden wil voor mij, die toch zooveel voor haar geleden heb?*» »Neen, neen!»

— Mij, zoo sprak eene derde, gaf zij verleden week ook een zeer gevat antwoord. Ik stond bij haar en dacht aan het Paradijs, waar ik wel heen wilde gaan. — »Waarde zuster Maria Bernard, zegde ik, gij moest Onzen Lieven Heer voor mij vragen, dat Hij mij spoedig sterven liet.» Als een pijl uit den boog kwam het antwoord:

— »*En de anderen?*»

— Somtijds zegt zij bekoorlijk bevallige woorden, zoo ging dezelfde zuster voort. Gisteren nog toen ik haar een geringen dienst bewees, zag zij mij met dankbaarheid aan en zegde: — »Ik word beter verzorgd dan eene prinses.»

— Eene prinses, antwoordde ik, zou misschien evenveel van onze zorgen hebben, doch zeker niet zooveel van ons hart." — »O zeker, hernam zij, ik word beter verzorgd dan eene prinses en dat komt, voegde zij er gliumlachend bij, omdat ik de Bruid ben van den Grooten Koning."

* * *

— Wat lijdt zij veel, zegde zuster E., en hoeveel verdiensten vergadert zij, door geen enkel oogenblik haar heldhattig geduld te verliezen! Haar lijden is verschrikkelijk; dezer dagen was hare borst, door den hoest verscheurd en door de verstikking beklemd, geheel in vuur; haar lichaam was door de tallooze wonden geheel bebloed. Haar biechtvader zegde:

— »Schep moed, zuster! Denk aan de beloften van Maria. De hemel is aan het einde."

— »Ja, antwoordde zij, maar wat duurt het lang, voordat het einde komt!....."

* * *

Om zich te sterken tegen de pijnen en tegen elke poging tot verzet, strekte zij hare armen uit in den vorm van een kruis, zich in den geest vereenigende met de smarten van haren goddelijken Bruidegom: — »O mijn God, ik offer u alles op! O mijn Jesus, hoe bemin ik u!" En wanneer vervolgens de pijnen eenigszins verminderden, dan maakte zij zich een verwijt van de onwillekeurige kreten en ver-

zuchtingen, die de natuur aan hare lippen ont-rukt had, en zij vouwde de handen, aan allen vergiffenis vragende voor de verergernis, die zij meende ons gegeven te hebben, terwijl zij ons gesticht had, en aan God vergeving afsmeekende voor hare fout, terwijl zij met verheven geduld geleden had.

— Arme zuster, zoo sprak eene harer medezusters in die dagen, nu ligt gij op het kruis!

— Ja, antwoordde zij, maar met Jesus. Ge-loof niet aan de verwringingen van mijn lichaam, ik lijf: *maar ik ben tevreden dat ik lijf*. Dat alles is goed voor het Paradijs. Wat God wil, zooals en zooveel Hij het wil, — ik geef mij geheel aan Hem over en het is mijne vreugde, het slachtoffer te zijn van het hart van Jesus.

XXI.

Mijnze Lieve Vrouw van *Lourdes* stond haar duidelijk bij op dezen grooten overtocht en leidde haar bevoorrecht kind, dat nu aan de deur des hemels naderde, blijkbaar met de hand. De herinnering aan de Verschijning stond Bernadetta voortdurend

voor den geest. Zij ging nu die onvergelykelijke Maagd, welke zij op de rotsen van Massabiella aanschouwd had, voor altijd wedervinden in dat land van licht, waar haar reeds voorafgegaan waren eerst hare moeder, daarna haar vader en eindelijk de groote dienaar van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*, de goede pastoor Peyramale.

Aan hen allen dacht zij dikwijls, evenals aan die leden van hare familie, welke nog hier beneden waren, alsook aan hare zusters in den kloosterlijken staat: voor allen bad zij veel en vurig. Eenige der laatsten, Bernadetta's einde ziende naderen, belastten haar op ongekunsteld vrome wijze met hare boodschappen voor den hemel, vrienden en bloedverwanten, zielen die in gevaar verkeerden en duizenden geestelijke belangen aan hare toekomstige gebeden aanbevelende.

— Weest niet bezorgd, zegde de zieke, ik zal niets vergeten en al wat gij mij oplegt, vervullen; maar op uwe beurt moet gij mij ook niet vergeten!

Bij had eene bijzondere godsvrucht tot den H. Joseph. Eene der plaatsen waar zij zich het liefst terugtrok, was eene kleine kapel aan dien Heilige toegewijd, te midden van den tuin van Saint-Gildard. Zij beminde de stilte en eenzaamheid dier plaats, en zeer dikwijls ging zij er bidden en er den diepen vrede der ingetogenheid smaken.

Nu echter kon zij er op het feest van Maria's Echtgenoot helaas! niet heengaan. Doch zij riep hem met des te grootere vurigheid aan.

En toen daags na het feest, de Eerwaarde heer Febvre, aalmoezenier van het klooster, haar vroeg, welke bijzondere genade zij aan den H. Joseph gevraagd had, antwoordde zij:

— Ik heb hem de genade gevraagd van een goeden dood.

Aan den ernstigen toon, waarop dit antwoord gegeven werd, meende de Eerwaarde geestelijke te erkennen, dat de bevoorrechte van de Koningin des Hemels het geheimzinnige voorgevoel had, dat de ontkenning nabij was.

Vrijdag, 28 Maart 1879, twee dagen voor Passiezondag, bevond zich het welbeminde kind der H. Maagd, zuster Maria-Bernard, in zeer lijdende en uiterst zwakken toestand. De be-

zorgdheid der liefde en het vooruitzicht der wetenschap spraken hetzelfde oordeel over den afloop af. De Eerwaarde Moeder Overste, de waarde zusters, rondom Bernadetta geschaard, de kundige geneesheer, die haar zijne zorgen wijdde, allen dachten dat het einde met rassche schreden naderde, en dat de Zienster van *Lourdes* op het punt stond voor altijd de aarde te verlaten.

Doch indien het lichaam zwak en lijdend was, de geest schitterde in zijn volle kracht. Uit de lamp, die in elkander viel, wierp het licht, nog helder en krachtig, al zijn glans.

Men meende dan dat het uur gekomen was, haar de H. Sacramenten der stervenden toe te dienen. Zij maakte echter eenige zwarigheid, het H. Oliesel te ontvangen en weigerde zelfs een oogenblik met een soort van kinderlijke speelschheid, welke geheel in haar levendige geaardheid lag.

— Neen, neen! ik wil het H. Oliesel nog niet ontvangen.

— En waarom niet?

— Waarom? Omdat ik elke maal, dat ik het ontvangen heb, genezen ben, en dat ik juist beter ben geworden van dat oogenblik af. Het is nu voor de vierde maal. Ik zou het nu slechts willen ontvangen, om te sterven en niet om weer op nieuw te herstellen.

Men drong echter bij haar aan. En in alles gehoorzaam tot het einde toe, overwon zij haar

eigen gevoelen, om zich aan dat van het gezag harer oversten te onderwerpen.

Toen men haar nu de H. Communie als reispennenning bracht, keerde zij zich naar de Eerwaarde Moeder Adelaïde Dons, algemeene overste en naar de religieuzen, die rond haar ziekbed lagen neergekniel. En met eene stem, waarvan de kracht, haar zwakken en lijdenden toestand in aanmerking genomen, iedereen verwonderde, sprak zij deze nederige woorden uit:

— Mijne waarde Moeder, ik vraag u vergiffenis voor al het verdriet, dat ik u heb kunnen aan doen door mijne tekortschietingen in het religieuze leven. En ook u, mijne waarde medezusters, vraag ik eveneens vergiffenis voor alle slechte voorbeelden, die ik u gegeven heb..... Bidt voor mij.

* * *

Dit H. Oliesel is niet het einde van haar aardsch bestaan geweest. Doch men kan zeggen dat het het begin is geweest van haar langen doodsstrijd, welke nog bijna drie weken duurde.

Dien dag of een der volgende dagen richtte de Eerwaarde heer Febvre haar de vermaningen toe, die men aan de stervenden geeft.

— Komaan! waarde zuster, zoo sprak hij, gij moet edelmoedig het groote offer brengen.

Op die woorden scheen de zieke met haar helderen blik, en niet zonder eenige verwondering, den priester te ondervragen.

— Welk offer, eerwaarde, welk offer?

— Goede zuster, antwoordde de priester, op zijne beurt eenigszins verwonderd, ik bedoel het offer van uw leven.

Met een zachten glimlach hief nu Bernadetta hare oogen ten hemel en zegde op eenvoudigen toon:

— Dat is waarlijk geen offer, eerwaarde vader... Neen! het is geen offer dit leven te verlaten, waar men zooveel moeite heeft den goeden God niet te beledigen, en zooveel hinderpalen op den weg der zaligheid ontmoet.

— O! zeer zeker niet! hernam de aalmoezenier die aanstonds de verhevene gevoelens dezer onvergelykelijke ziel volgde. Het kan geen offer zijn voor eeuwig de luisterrijke heerlijkheden Gods te gaan genieten.... En gij, zuster, ofschoon gij nooit het aanschijn des Allerhoogsten beschouwd hebt, weet toch iets van de goddelijke schoonheid.

Eensklaps sloot zij nu de oogen, als om in zich zelve, in het inwendige harer ziel, die onuitwissbare schoonheid terug te vinden.

— Ja, hernam zij na een kortstondig stilzwijgen, en het is die herinnering, welke mij troost en mijn hart moed inboezemt.

* * *

Toen zaterdags voor Paschen de klokken geluid werden, zegde iemand tot haar:

— Luister, op het Lijden volgt het Paasch-

feest. Alles herleeft en ook gij zult beter worden.

— Mijn lijden, antwoordde Bernadetta, zal slechts bij mijn dood eindigen, het zal voor mij duren tot aan den ingang der eeuwigheid.

Daarop werd zij door hevige pijnen aangegrepen. Haar zwak en vermagerd lichaam kromp ineen onder de smarten. Zij strekte de armen kruisgewijze uit, met liefde in hare hand het Christusbeeld omkneld houdende: vervolgens bracht zij het kruis aan hare lippen en kuste het met een vromen eerbied. Een andermaal weer drukte zij het op hare borst.

— Ik wenschte dat ik het in mijn hart kon verbergen en het er voortdurend bewaren. Doch mijne handen, ondanks mij zelve, voortdurend in beweging, kunnen het niet altijd vasthouden.... Dat men het aan mij vastbinde! zoo ging zij voort, opdat ik altijd het beeld van mijn Jesus voele.

En hare liefderijke medezusters, aan haar heilig verlangen gevolg gevende, namen koorden en bonden daarmede het hoogvereerde beeld van den gekruisigden Verlosser op hare borst vast.

Eenige religieuzen, die aan haar bed lagen neergeknield, zegden:

— Waarde zuster, wij bidden God uwe pijnen te verlichten en u te troosten.

— Neen, neen, antwoordde Bernadetta levendig, op den toon van een gierigaard, die niets van zijn schat verliezen wil. Neen, neen, vraag

slechts voor mij kracht en geduld. Geen troost, geen verlichting! Niets hierbeneden: alles voor den hemel!

 XXII.

Been ziel echter, hoe zuiver of gezuiverd zij ook zij, kan het oogenblik van den dood naderen zonder te beven en zonder ten minste voor eenige oogenblikken, door een laatsten angst te worden aangegrepen. De vage en koude schrikbeelden, de strikken van de slang der duisternis wachten op den gedachten drempel, die de grens vormt tusschen den Tijd en de Eeuwigheid.

Op Paaschmaandag voelde zuster Maria-Bernard den verstijvenden adem van den schrik voor den dood en de eeuwigheid over zich heenstrijken.

— Ik ben bevreesd, murmelde zij, ik ben bevreesd! Ik heb zoovele genaden ontvangen. Hoezeer beef ik, dat ik er geen behoorlijk gebruik van gemaakt heb!..... En wat ben ik nu zwak! O! de schrijver van de Navolging van Christus heeft gelijk, waar hij zegt »dat

men het niet tot het laatste uur moet uitstellen, God te dienen!" Men is dan tot zoo weinig in staat.

Gedurende den nacht trachtte de afgunstige verleider, de gevallen engel, diegene te doen struikelen, welke nu voor altijd naar dat Paradijs ging, waaruit hij eertijds voor altijd was neergestort. Herhaaldelijk klonk het uit den mond van zuster Maria-Bernard: »Ga heen, Satan! ga heen!

De duivel heeft gepoogd mij schrik aan te jagen, zegde zij dinsdag in den morgen tot den Eerwaarden heer Febvre. Hij heeft den schijn aangenomen, alsof hij zich op mij wilde werpen. Doch ik heb den zoeten naam van Jesus aangeroepen en alles is verdwenen.

De aartsverleider kwam niet terug en de vrede der laatste oogenblikken werd geen oogenblik meer verstoord.

Bij het einde van dezen geheimzinnigen strijd wilde zij nog eenmaal biechten, den vollen aflat verdienen in het uur des doods, en het Lichaam en Bloed Onzes Heeren ontvangen.

oensdags na Paschen, 16 April, ging de zon schoon en helder op, als voor een feestdag. En alle priesters der katholieke wereld, dien dag het altaar beklimmende, begonnen met deze goddelijke woorden den Introïtus der mis:

— »Komt, gezegenden mijns Vaders, en ontvangt het rijk, dat van het begin der wereld voor u bereid is. Alleluia! Alleluia! Alleluia!»

Bij het Offertorium spraken zij dezen tekst van den Psalmist uit:

— »De Heer heeft de deuren des Hemels geopend. . . . Alleluia. Hij heeft aan de menschen het Hemelsch Brood gegeven en het scheepsel heeft aangezeten aan het feestmaal der Engelen. Alleluia!»

Alleluia! Alleluia! Inderdaad was het niet op dien dag, dat Bernadetta sterven moest? Komt, gezegenden mijns Vaders, ontvangt het Rijk, dat voor u bestemd is! Alleluia!»

Toch was zij niet stervende, toen de dageraad van dit feest aanbrak. En toen tegen het uur dat 's morgens het Angelus wordt geklept, hare medezusters onrustbarende teekenen op haar gelaat meenden te bespeuren, en de gebeden voor de stervenden wilden beginnen: »Heer,

sta mij bij in mijnen laatsten doodsstrijd," verzette Bernadetta zich daartegen, op zachten toon zeggende:

— Het is de laatste doodsstrijd nog niet, waarde medezusters. Het oogenblik is nog niet gekomen.

— Wij doen het, omdat wij vreezen, dat gij niet meer in staat zult zijn, die gebeden te volgen, wanneer het uur werkelijk zal gekomen zijn.

— Dan is het goed.

En zij volgde die gebeden met eene groote oplettendheid en eene, om zoo te zeggen, boven-menschelijke ingetogenheid. Haar bleek gelaat was als het onbeweeglijke beeld van gebed en geloof. Hare handen omvatten het kruisbeeld met een volkomen vertrouwen en eene onuitsprekelijke teederheid. Haar oog hechte zich vol liefde op het beeld van Jesus, dat tegen de wanden der zaal hing. Verheven schouwspel! Het was de tijdelijke dood het eeuwige leven omhelzende.

Die buitengewone blik trof al de omstanders met godsdienstigen eerbied. En op dit punt heeft een der getuigen van dit tooneel, de Eerwaarde heer Febvre, ons eene opmerking gemaakt, die ook ons getroffen heeft:

— »Wat door het Bovennatuurlijke is aangeraakt, behoudt daarvan den indruk, zegde hij ons. Nu, het is door het zintuig des gezichts,

het is door de oogen, dat Bernadetta door het Bovennatuurlijke geraakt is. En sedert dat oogenblik heeft haar onvergelykelijke blik er een bijzonderen weerglans van behouden, hetgeen door allen is opgemerkt, die haar ook slechts een enkele maal gezien hebben. In de laatste dagen echter harer ziekte is die glans veel sterker geworden, veel meer in het oog vallend — vooral wanneer zij bidt, wanneer zij spreekt over God, over Jesus of Maria, wanneer zij het kruisbeeld beschouwt of als men haar over de vreugden des hemels spreekt. Het schijnt dat hare oogen met een sterkeren glans verlicht worden, naar-mate zuster Maria-Bernard den sluier des lichaams voelt vallen, die haar van het aanschijn Gods scheidt.”

Toen men de gebeden voor de stervenden eindigde, scheen Bernadetta eensklaps door eene geheimzinnige beschouwing aan de aarde ontruikt. Op hare handen steunende, richtte zij zich op, als om het voorwerp harer beschouwing beter te zien, en tot driemaal toe ontsnapte haar een lichte kreet van verrukking.

* * *

Tusschen elf en twaalf uur verzocht zij, dat men haar uit het bed zou nemen. Men plaatste haar in een leunstoel. Zij bemerkte toen aan den klank der klok, hoe laat het was, en in dat gevoel van liefde en vergetelheid van zich zelve, hetwelk een harer voornaamste deugden

was, vroeg zij aan de zusters, die bij haar gebleven waren, verontschuldiging, dat zij het uur van den maaltijd altijd voor haar vertraagde.

Tegen één uur verzocht men den aalmoezenier nogmaals te komen. Op nieuw wenschte zij de absolutie te ontvangen. Men las nu nogmaals de gebeden voor de stervenden, die zij met dezelfde oplettenheid en ijver volgde.

Daarop volgde eene lange poos rust. Even voor drie uur drukte zij het verlangen uit, dat de talrijke zusters, die zich in hare kamer bevonden, volgens hare gewoonte naar de kapel zouden gaan, om er de Litanie van het Allerheiligste Sacrament te bidden.

Alleen de twee zusters ziekenverpleegsters bleven.

* * *

Bijna onmiddelijk daarna scheen zij door onverdraaglijke pijnen te worden aangetast. En ongetwijfeld begrijpende dat de laatste levensdraad op het punt stond verbroken te worden, wilde zij zich met eene onverbreekbare liefde vereenigen met den goddelijken doodsstrijd van Hem, die voor ons allen aan het kruis gestorven is. Met hare bevende hand greep zij het kruisbeeld dat op hare borst lag, en het aan hare lippen brengende kuste zij langzaam en met innigheid tot tweemaal toe de vijf wonden van den Zaligmaker.

Op dit oogenblik werd de Moeder-assistente, Maria-Nathalie inwendig aangedreven om in

allerijl naar de zieke terug te keeren. De stervende strekte de armen naar haar uit, en altijd bevreesd, dat zij in de dertien jaar van haar religieus leven op eenige punten te kort geschoten was, spreekt zij nog eenmaal tot hare overste de nederige woorden:

— Vergeef mij en bid voor mij!

Moeder Maria-Nathalie en de twee ziekenverpleegsters knielden neer en baden, terwijl Bernadetta zachtkens hare aanroepingen volgde.

Zij had zich met het lijden van den Zaligmaker vereenigd. En zie ten drie uren toog de onbeschrijfelijke uitdrukking van de uiterste scheiding over haar gelaat. *Eli! Eli! lamma sabbacthani!* Zij sloeg de oogen ten hemel, strekte de armen uit en riep:

— Mijn God!.....

Een onwillekeurige huivering van eerbied en vrees, de herinnering aan de laatste klacht van den gekruisigden Godmensch, deed de vrome zusters, die op hare knieën lagen te bidden, sidderen en beven.

Stabat Mater. De Moeder van smarten, die op Golgotha onder het kruis van haren zoon stond, was ook onzichtbaar aan deze stervensponde; zij woonde den doodsstrijd bij van het kind, dat zij beminde en aan wie zij het geluk had beloofd, niet in deze wereld, maar in de andere. Bernadetta sprak tot haar; met heldere nadrukkelijke stem klonk het:

— Heilige Maria, Moeder Gods, bid voor mij, *arme zondaresse*..... Heilige Maria, Moeder Gods, bid voor mij, *arme zondaresse!*

De herinnering aan en de verantwoording, verschuldigd voor de ontvangene genaden, hadden haar onophoudelijk het gansche leven door vrees aangejaagd. Zij was nederig tot het einde toe.

Alle leven in zich voelende uitdooven en meenende dat haar gebed en hare liefde niet sterk genoeg waren uit zich zelve, wendde zij hare oogen smeeënd naar zuster Nathalie en murmelde met zachte stem:

— Help mij.

En de neergeknielde assistente gaf haar de gevraagde hulp: eene vurige aanroeping tot de H. Maagd.

Alles was nog niet volbracht. Met een gebaar vol uitdrukking, want hare stem was bijna geheel nitgedoofd, zegde zij:

— Ik heb dorst.

Men gaf haar te drinken. Doch voordat zij de tas, die men haar toereikte, aanraakte, maakte zij, al hare krachten verzamelende, een groot kruisteeken — dat plechtige teeken des kruizes, hetwelk twintig jaar vroeger de Allerheiligste en Onbevleete Maagd Maria in hare tegenwoordigheid had gemaakt de eerste maal dat zij haar aan de grot van *Lourdes* verscheen.

Zij dronk eenige druppels en men wischte haar de lippen af.

Vervolgens boog zij het hoofd en blies den laatsten adem uit.

XXXV.

Gn onmiddelijk daarna heeft, aan de deur des hemels, het koor der engelen en uitverkorenen de woorden herhaald, welke het koor der priesters van de Strijdende Kerk dien morgen aan alle altaren uitsprak: »De Heer heeft de deuren des hemels geopend, en het schepsel heeft zich neergezet aan het gastmaal der engelen..... Komt, gezegenden mijns vaders, neemt bezit van het Rijk, dat van het begin der wereld voor u bereid is.»

De religieuzen drukten de oogleden van hare ingeslapen zuster toe, en trokken haar voor de laatste maal het heilig kloosterkleed aan. Doch nu gebeurde er iets vreemds.

Terwijl het eene ooglid, nauwelijks omlaag gedrukt, voor goed gesloten bleef, weigerde het lid van het andere oog volstrekt zich te sluiten, en, ondanks de veelvuldig herhaalde pogingen ging het telkens weer op nieuw open, in den oogappel als het ware een vagen weerglans

toonende van een geheimzinnig leven. Dit oog was het, dat het eerst door het hemelsche Visioen was getroffen geworden, het was hetzelfde oog dat naar den kant der heilige Verschijning was toegewend, toen deze zich den 11ⁿ Februari 1858 aan de blikken der verrukte Bernadetta vertoonde.

XXVI.

 enige oogenblikken na den dood reeds had de ontroering zich door de gansche stad *Nevers* verspreid. Men zou gezegd hebben dat een kanonschot de droevige, tijding aan de duizenden huisgezinnen der stad had bekend gemaakt..... Men sprak elkander aan met de woorden: »De Heilige is gestorven!»

En toch had bijna niemand met eigen oogen die arme religieuze gezien, die de geestdrift der menschen ontvlucht was, om zich te gaan begraven in de diepe stilte van het verborgen leven. Doch *Nevers* wist welken schat het binnen zijne muren besloot. *Nevers* wist, dat het bevoorrechte kind, waarmede de H. Maagd gesproken had, en wier naam over den geheelen

aardbol klonk, achter die stille kloostermuren haren roem in eene nederige cel verborg.....

In den morgen van den volgenden dag reeds begonnen de geloovigen zich aan de poorten van St. Gildard te verdringen. De deur werd ontsloten en de geloovigen stroomden de kloosterkapel binnen. In haar open en geheel met wit lijnwaad bekleede doodskist lag Bernadetta den eeuwigen slaap slapende, voor hunne blikken uitgestrekt.

Was die doodskist het graf van een sterfeling of de wieg van een kind? Was het de troon van eene hemelsche koningin te midden van haar neergeknield volk, of het maagdelijk bed der bruid, onzichtbaar rustende aan het hart van haren goddelijken Bruidegom.

Deze vragen schenen alle toeschouwers met tranen in de oogen elkander toe te sturen.

De handen om het gewijde kruisbeeld, dat de Heilige Vader haar toegezonden had, saamgevouwen, — het hoofd zachtkens op het hoofdkussen gebogen en met witte rozen getooid, — de voeten bedekt met bloemen, — te midden van vier groote waskaarsen, die als sterren flikkerden, — omgeven van hare biddende medezusters, — zoo lag daar zuster Maria-Bernard in vrede en heerlijkheid te sluimeren.

Al de kinderlijke bekoorlijkheden van hare onschuldige jeugd waren, zonder te verwelken, haar in het stille kloosterleven bijgebleven, en

tooiden, ook na den dood, haar voorhoofd.

Wel verre van door den dood verwoest te zijn, hadden hare trekken, van nature zoo fijn gevormd, integendeel eene nieuwe schoonheid en eene meer dan menschelijke bevalligheid aangenomen. Haar bleek en zacht gelaat, waarop een stralende droom scheen te zweven, was waarlijk engelachtig en gaf als het ware een voorgevoel van wat daarboven de uitverkorenen zijn zullen.

Was dan de scheiding die plaats heeft tusschen den geest, die ten hemel stijgt en het onbeweeglijk stoffelijk omhulsel, dat hier beneden blijft, — was dan die scheiding niet volledig? En vond de ziel, ongetwijfeld reeds tot de eeuwige vreugden toegelaten, nog het middel om op het levenlooze lichaam, haar woonplaats hier op aarde, een flauwen weerschijn van haar eigene gelukzaligheid te doen afstralen?.....
Ondoorgrondelijk geheim!

* * *

Het lichaam der Zienster bleef tentoongesteld donderdags, vrijdags den geheelen dag en zaterdag in den morgen tot op het oogenblik der H. Mis.

Ondoenlijk is het eene beschrijving te geven van de ontroerde volksmenigten, welke zich gedurende die dagen opvolgden en verdrongen. Niet alleen belegerde als het ware geheel de stad *Nevers* het klooster, maar reeds den vol-

genden dag kwamen. zoodra de tijding zich verspreid had, met treinen en rijtuigen duizenden pelgrims uit alle steden en dorpen van den omtrek. Alle rangen en standen der maatschappij, alle betrekkingen, alle leeftijden, — mannen, vrouwen en kinderen, overheidspersonen, werklieden, officieren en soldaten, — de priesters, de religieuzen van alle congregatiën der stad, de kweekelingen der Seminariën en de leerlingen der katholieke scholen in twee rijen geschaard, vormden de golven van dien stroom van eerbied, die onophoudelijk het kind van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes* voorbijstuwde.

Ieder hield er aan dat men een of ander voorwerp, rozenkransen, beelden, medailles of kerkboeken aan het lichaam zou aanraken, als moest deze eenvoudige aanraking er eene voor altijd geheiligde herinnering van maken. Van zonsop- tot zonsondergang van die lange dagen waren vier, somtijds zes religieuzen nauwelijks toereikend voor dat vrome werk. Men moest, alvorens te kunnen naderen, minstens een half uur wachten. Doch niemand werd het wachten moede. Allen bleven ingetogen en biddend staan en op mannelijke gezichten zag men tranen van heilige aandoening vloeien.

Men was nog niet aan den avond van den eersten dag, of de magazijnen der stad hadden bijna al hunne rozenkransen, medailles en andere voorwerpen van godsvrucht uitverkocht.

En de talrijke pelgrims, die naar Saint-Gildard stroomden, smeekten de goede zusters van de congregatie van *Nevers*, hun, tegen welken prijs ook, eenige voorwerpen van godsvrucht te verkoopen, om daarmede het lichaam der overledene aan te raken.

— Wij willen niets verkoopen, vrienden antwoorden de zusters; doch wij zijn gelukkig u te kunnen geven wat wij hebben.

XXVII.

oor de Eerwaarde Moeder Adelaïde Dons, algemeene overste, van den dood van Bernadetta verwittigd, zijn wij naar *Nevers* gesneld, om nog eenmaal een blik te werpen op de gelaatstrekken dergene, wier wondervolle levensgeschiedenis wij, hoewel onwaardig, aan de wereld verhaald hadden.

Aldus heeft de Voorzienigheid, ons smart op smart toezendende, ons den droevigen troost gelaten, in het korte tijdsbestek van anderhalf jaar, de oogen te sluiten van den grooten verdediger van het werk van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*, den goeden en eerbiedwaardigen pastoor Peyramale, en naar de laatste rustplaats te begeleiden de reine Zienster op wier hoofd

Maria Onbevlekt Ontvangen tot achttien maal toe haar moederlijken blik liet rusten!.....

»Reeds in den morgen van 19 April, den dag der begravenis, zoo verhaalt Mgr. Crosnier, vicarisgeneraal van *Nevers*, was geheel het inwendige des kloosters en ook deszelfs omtrek door de menigte bezet; men was verplicht voorschands de kerk voor het publiek te sluiten, totdat de geestelijkheid en de deputatiën der religieuze orden de voor hen bestemde plaatsen ingenomen hadden....." (1)

Mgr. Lelong, de bisschop van het diocees, dien de tijding van dezen dood ver van *Nevers*, te midden zijner herderlijke bezoeken, had verrast, aarzelde geen oogenblik den arbeid van zijne verhevene bediening voor eene wijle op te schorten, om eene laatste eer te komen bewijzen aan het nederige en doorluchtige kind, hetwelk de Voorzienigheid aan zijne vaderlijke zorgen had toevertrouwd. Naast hem bevonden zich Mgr. Crosnier en Dubarbier, zijne vicarissen-generaal.

In het koor liet een priester van een eerbiedwekkend voorkomen in stilte zijne tranen vloeien. Hij toch was het die eertijds Bernadetta tot hare eerste H. Communie voorbereidde. Op het tijdstip zelf, waarop de H. Maagd aan het kind verscheen; onderwees de Eerwaarde Heer Pomian de Zienster in naam der Kerk, terwijl de On-

(1) Godsdienstige week van *Nevers*, 26 April 1879.

bevleete Koningin er zorg voor droeg haar zelve te onderrichten en den weg des hemels te toonen.

Eenige oogenblikken voordat de plechtigheid een aanvang nam, was ook de Overste der missionnarissen van de Grot van *Lourdes*, de Eerwaarde Pater Sempé, te *Nevers* aangekomen.

* * *

De hand der religieuzen had de met de witte bekleedsels omhangen lijk-kist gesloten. In de kerk viel geen enkel teeken van rouw in het oog, behalve eenig licht floers, dat rond de gouden kandelaars van het altaar golfde. Op het met rozen overdekte lijkkleed, prijkte eene schitterende kroon van lentebloemen. Mos en laurier, viooltjes en madeliefjes waren door elkander gestrengeld: gelukkig gekozen vereeniging van planten en bloemen, die tot zinnebeelden strekten van de nederigheid en van den roem, van den geest van overweging, die de waarheid zoekt, en van het streven des harten, dat voor immer de Liefde vinden wil.

Wat waren zij heerlijk schoon die gezangen der Kerk! Hoe vol van welsprekende ontroeringen was de redevoering van den Bisschop, een »Tot weerziens!» toeroepende aan haar, die de Heer tot zich geroepen had en die nog onlangs, in de vreugde van het lijden en in de liefde tot haren roep voor den kloosterlijken

(1) Godsdienstige week van *Nevers*, 26 April 1879.

staat, herhaald had: »Ik ben de Echtgenoot van den Grooten Koning!»

Eindelijk had de plechtige overlezing der lijkbaar door den Bisschop plaats en de vrome stoet, de doodskest vooruitgaande, zette zich in beweging en trok door de lange gangen en onder de kloostergewelven heen naar den tuin.

— *Veni in hortum meum soror mea sponsa.*”
Kom in mijn tuin, mijne Zuster en Echtgenoot. (1)

En op deze woorden van den hemelschen Bruidegom murmelde de Maagd in hare rust tot antwoord:

— *Ego dormino, et cor meum vigilat.....*
Vox Dilecti mei pulsantis. »Ik slaap, maar mijn hart waakt. Mijn Welbeminde spreekt tot mij en roept.” (2)

En op die herinneringen van het Hooglied antwoordde van alle zijden de stem der natuur die uit den winterslaap verrees, en met de gezangen der Kerk samensmolt.

(1) Canticus Canticorum V. 1.

(2) Canticus Canticorum.

XXVIII.

De midden van den tuin der Zusters van *Nevers* verheft zich, eenzaam en bevallig, eene kleine kapel, toegewijd aan den H. Joseph, en waarheen zuster Maria-Bernard zachtkens getrokken werd en gewoon was te gaan bidden. Ongeveer dertig jaar geleden werd, ten einde aan eene gelofte te voldoen, deze kapel door Mgr. Dufêtre, bisschop van het diocees gebouwd.

Daar rust, aan den voet des altaars, Bernadetta in haar maagdelijk graf.

Door drie geschilderde kerkramen valt een geheimzinnig licht in dit heiligdom binnen. De middelste dier ramen, juist boven het tabernakel, stelt den Patroon der gansche Katholieke Kerk voor met het goddelijk Kind op zijne armen.

Ter linker- en rechterzijde schijnen twee ten voeten uit voorgestelde Heiligen de vaste bewakers en de engelen van dit graf.

De eene toont een boek, opgeslagen als de vleugels eener deur, de Deur van het Oneindige. Het draagt tot opschrift de eenvoudige woorden: *Civitas Dei*.... (de Stad Gods.)

Vraag het aan die onmetelijke rijen van bedevaartgangers die aan de Grot van *Lourdes* elkander verdringen en daar slechts één hart

en éene ziel schijnen te vormen; vraag het aan die biddende volkeren, die van den Hemel verwerven de bekeering der zondaars, troost voor de bedroefden en genezing voor de zieken; vraag het aan de geheele Christelijke wereld, of het werk waarvan de Onbevleete Ontvangenis door de hand van Bernadetta den eersten steen heeft gelegd, niet in het kort wordt samengevat in den titel van het boek des H. Augustinus, en of dat werk hier op aarde niet is »*De Stad Gods!*»

Doch Bernadetta stond niet alleen bij dit werk en de Voorzienigheid wilde, dat eene andere herinnering eveneens in de symbolische kapel, waarin haar stoffelijk overschot rustte, bewaard werd. Daar moest ook geschreven staan de naam van den onvermoeibaren beschermer van Bernadetta; de naam van den man, door de Onbevleete Koningin des hemels, die op de rotsen van Massabiella verschenen was, terwijl zij de kralen van den Rozenkrans door hare vingers liet glijden, verkozen om de medearbeider te zijn aan het werk des Heeren. En zie, op het andere kerkraam prijkt, met een lichtenden stralenkrans omgeven, het beeld van den Heilige, die door de Onbevleete Maagd werd uitgekozen, om, terwijl zij hem met een rozenkrans in de hand verscheen, de apostel te zijn van deze bijzondere godsvrucht. Aan de voeten des beelds staat de naam: *Dominicus*. Het is de

H. Dominicus, de bevorderaar en verspreider van de godsvrucht van den Rozenkruis: Het is de patroon van Maria-Dominicus Peyramale, pastoor van *Lourdes*.

* * *

Na de plechtigheid ging men in den loop van den dag over tot het verzegelen der looden kist, die het geëerbiedigde overschot bevatte. Hoeveel tranen, doch alle vol hoop, werden nogmaals vergoten, toen de medezusters van Bernadetta, den bruidsluier opslaande, voor het laatst de geliefde trekken van de Echtgenoot des Grooten Konings beschouwden.

Ofschoon het nu reeds de derde dag na haar verscheiden was, had de dood met zijn verwoestingswerk nog geenen aanvang gemaakt. Het lichaam was buigzaam als te voren. Het kalme en zuivere gelaat scheen zacht te sluimeren. Eenigen tijd vòor de verzegeling, namen de lippen, de vingers en de nagels, tot groote verbazing van allen, eene rooskleurige tint aan... En zoo ontving Bernadetta den laatsten groet van hare Zusters. (1)

(1) Het ligt volstrekt niet in onze bedoeling, deze verschijnselen voor bovennatuurlijk te willen doen doorgaan, want hoewel zeer zeldzaam, zijn er toch meer voorbeelden van aan te wijzen, en laten zich volkomen volgens de wetten der physiologie verklaren. Wij bepalen er ons toe de feiten te verhalen met de omstandigheden, waarmede zij gepaard gingen, en ze, zooals zij zich toegedragen hebben, aan de overweging van den lezer over te geven.

In het graf werd aan hare voeten in eene verzegelde kristallen vaas en perkament neergelegd van den volgenden inhoud:

» *Congregatie van de Zusters van Liefde en van het Christelijk Onderwijs van Nevers.*

» In het Moederhuis;

» Den zestienden dag van de maand April in het jaar Onzes Heeren 1879;

» Onder de gelukkige regeering van Zijne Heiligheid Leo XIII;

» Onder het episcopaat van Mgr. Etienne Lelong, bisschop van *Nevers*;

» Mgr. Crosnier, apostolisch protonotaris, en de Zeer Eerwaarde heer Dubarbier vicarissen-generaal zijnde;

» De Zeer Eerwaarde heer Greuzard, pastoor der Parochie;

De Zeer Eerwaarde heer Febvre, aalmoezenier der Congregatie;

De heer Grévy, president der Fransche Republiek;

» De Eerwaarde Moeder Adelaïde Dons algemeene overste der Congregatie zijnde;

» Is godvruchtig in den Heer overleden:

» Marie-Bernarde Soubirous, met haar kloosternaam Zuster Maria-Bernard, geboren te *Lourdes*, den 7 Januari 1844; gedoopt den 9^{en} derzelfde maand; gekleed in het Moederhuis der Congregatie den 29 Juli 1866; door hare eerste geloften in den religieuzen staat

opgenomen den 30 October 1867 en door hare eeuwigdurende geloften den 22 September 1878.

»Aan haar verscheen in het jaar 1858 de Heilige Maagd achttiennaal aan de grot van *Lourdes*.

»Tot haar heeft de H. Maagd, zich zelve noemende, gezegd: »Ik ben de Onbevleete Ontyngenis.»

»Tot haar heeft zij deze woorden gericht: »Ik beloof u dat ik u gelukkig maken zal, niet in deze wereld, maar in de andere.»

»Door haren mond verklaarde de H. Maagd Maria aan de priesters, dat zij op die plaats te harer eer eene kapel wilde opgericht zien en dat men in processie daarheen toog, welk bevel Bernadetta aan den Zeer Eerwaarden Heer Peyramale, pastoor van *Lourdes*, overbracht.

»Onder de hand van haar die in deze kist rust, ontsprong op bevel van Maria, de mirakuleuze bron, waarvan het water sinds dien tijd zoovele zieken, over de geheele wereld verspreid, genezen heeft.

»Haar lichaam, volgens het gebruik der Congregatie, in de kapel van het Moederhuis zonder deksel in de kist gelegd zijnde, is het onmiddellijk het voorwerp geworden van de algemeene vereering. Op bevel van Mgr. den bisschop van *Nevers* en met verlog der burgerlijke overheid, is het tentoongesteld gebleven tot op het oogenblik der begrafenis.

»Heden, zaterdag 19 April is het ter aarde besteld en zal in deze kist verzegeld worden in tegenwoordigheid der getuigen, wier namen hier volgen.

»Voor echt en waar verklaard.

»Was geteekend: Mgr. Etienne Lelong, bisschop van *Nevers*; Mgr. Crosnier en Dubarbier, vicarissen-generaal; Greuzard, pastoor der parochie; Febvre, aalmoezenier der congregatie; de Zusters Louise Ferrand en Maria Nathalie Portat, assistenten; zuster Eleonore Cassagnes, algemeene secretarisse; zuster Josephine Dagnac, de Eerwaarde Pater Sempé, overste der Missionnarissen van *Lourdes*; de Eerwaarde Heer Pomian, aalmoezenier der zusters van *Nevers* te *Lourdes* en Henri Lasserre."

* * *

Is dat het einde der geschiedenis van Bernadetta? En zal nooit dit graf met eenig teeken des Hemels, met eenige buitengewone gunst verrijkt worden? Zijn er zelfs niet bovennatuurlijke genezingen verkregen door de aanroeping van het Kind van Onze Lieve Vrouw van *Lourdes*? Dat is het geheim van God. Doch wanneer de Kerk alles onderzocht en gewogen zal hebben, dan zal het voor de toekomst geen geheim meer zijn.

EINDE.

Lev
v
Gee
Vae
k
Gez
Gez
B. I
Dev
Hav
Oef
Me

He
Me
I

Ha
He
De
Ha

Ge
VE
TH

De
V
Ov

AANBEVOLEN WERKEN:

Leve Maria, een maand, een noveen, een week en een triduum ter eere van Maria.	f 0,10
Geestelijke Leiddraad.	- 0,35
Vade Mecum, verzameling van meest alle bekende devotiën. In linnen bandje.	- 0,40
Gezangen ter eere van de H. Moeder Gods.	- 0,10
Gezangen H. Kindschheid.	- 0,10
B. LEONARDUS à P. M. God vr. Leiding op den Kruisw.	- 0,05
Devotie tot de H. Vijf Wonden.	- 0,05
Handleiding Broederschap O. L. V. van Bijstand.	- 0,10
Oefeningen voor de Zusters der Congreg. O. L. Vr.	- 0,05
Melodiën op de Gezangen van het Handboekje der H. Familie en Congregatie O. L. Vrouw.	- 0,30
» op de Gezangen van de Tien Geboden.	- 0,30
» » » » » het Ave Maria .	- 0,30
Het Handboekje met de Melodiën, ingebonden.	- 1,50
Melodiën en Refreinen, FEJEN, met acc. van Piano of Orgel.	- 1,85
Handboekje H. Familie.	- 0,20
Het Ave Maria der Congreganisten.	- 0,20
De Gezangen op de Tien Geboden Gods.	- 0,20
Handboekje H. Familie, 3 boekjes bijeen gebond.	- 0,60
» Congr. O. L. Vr. » » » .	- 0,60
Gezangen voor R. K. Militairen Vereeniging.	- 0,10
VEUILLOT. IJdele inbeelding der Liberalen, gr. 8o.	- 0,50
TH. VAN HOOGSTRATEN. Dichterlijke Verpoozingen.	- 0,75
----- God en de Mensch.	- 0,30
----- Da Costa, eene studie.	- 1,-
De Onfeilbaarheid een verhaal door CONRAD VAN BOLANDEN.	- 0,20
Over de wereldlijke magt van den Paus.	- 0,10

Allen zijn ook in zeer nette linnen stempelbanden te bekomen.

De Galerij der Heiligen

verschijnt in Seriën van 10 Deelen.

Elk deel is op zich zelve compleet en bevat een geheel leven.

Elke serie kost bij intekening **f 2,50.**

Afzonderlijke levens kosten **40 Cents.**

Tien Ex. van eenzelfde leven **f 2,50.**

De Eerste Serie bevat de volgende levens :

De H. VINCENTIUS à PAULO. - De H. FRANCISCUS XAVERIUS. - De H. BENEDICTUS. - De H. PHILOMENA. De H. CATHARINA van Zweden. - De H. ANTONIUS VAN PADUA. - De H. PETRUS, Apostel. - De H. CECILIA. De H. JOZEF. - De H. ALPHONSUS MARIA DE LIGUORI.

In de Tweede Serie zijn verschenen :

H. ELISABETH VAN HONGARIJE. — H. ALOYSIUS VAN GONZAGA. - H. STANISLAUS KOSTKA. - H. GERMANA. H. BRIGITTA. — H. GENOVEVA. — H. DRIE-KONINGEN. Gz. MARGARETHA MARIA ALACOQUE. - Gz. BEN. JOS. LABRE. - H. LODEWIJK, Koning van Frankrijk.

In de Derde Serie zijn verschenen :

De H. URSULA en hare elfduizend Maagden. — Zuster MARIA BERNARD.

In ieder huisgezin

In iedere bibliotheek

In ieder gesticht

B R E D A.

IS DE

Galerij der Heiligen

onmisbaar.

De Uitgever,

EDUARD VAN WEES.